

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Szegedváros napja.

Budapest, szeptember 3.

A magyar Alföld szép központjác, Szegedvárosáé ez a mai nap egészen, amikor a hullámsíron épült palotái közt lelkesedéssel ünnepelte az első mezőgazdasági országos kiállítás megnyitását. Az elismerő szavak, amelyet ott a legmagyarabb főherceg ajkairól és az ország kormánya nevében köszönetet mondtak az áldozatkész nagy magyar városnak és dicséretét zengték a magyar földnek, visszhangot keltenek az egész országban, amely mindenkor hálás rokonszenven nézte azok törekvéseit, a kik a mezőgazdaság fejlesztését szívükön hordták. A szép nemzeti vállalkozás, amely ma Szegeden gazdáink szívét dobogásba hozta, fényesen tanuskodik a magyar faj erejéről, műveltségéről és arról a végtelen odaadásról, amelyel a magyar nép a magyar földet munkálja.

Épp oly változatos, mint tanulságos képekben vonul el szemünk előtt a királyné szegedi ligetében a mezőgazdaságnak minden ága és szemléltetően tárja elénk azt a rendkívüli haladást, amely mezőgazdaságunkat az utolsó évtizedek békés korszakában a külföld előtt is megcsudált magaslatra emelte.

És a fényes kiállítás láttára még nagyobb az örömünk, hogy az ünnep-lők közt a nagy nádornak méltó fia is megjelent és hazafias szellemtől áthatott beszédével meggyőzött mindenkit, hogy felejtethetetlen atyja nyomdokain járva ezentul is az első lesz ott, ahol a magyar földért, a magyar nép javáért dolgozni, munkálkodni kell. Különös melegséggel emelte ki a népszerű főherceg *Darányi* Ignác érdemeit és méltán feltűnnek azok a rokonszenves szavak, amelyekkel *Szell* Kálmán miniszterelnököt aposztrofálta. A földmivelés ügyének épp úgy, mint a közoktatásunknak minden párt-

szempont fölé kell emelkednie és valóban az ellenzék is minden alkalommal szívesen elismerte, hogy *Darányi* Ignác szeretettel, ambícióval és szakismerettel teljesíti épp oly felelősségteljes, mint diszes hivatását. Az országos hírű rátóti gazda gondteljes érdeklődése és ritka tapasztalatai támogatják céltudatos törekvéseiben, amelyeknek áldásos eredményét oly fényesen dokumentálja a szegedi kiállítás.

Óriási hatást keltett, midőn *Ábrányi* Emil felolvasta *Dal a jó főhercegről* című gyönyörű költeményét. Az egész közönség felállt és József főherceg felé fordulva, percekig lelkesen tapsolt és éljenzt. Nagy ovációban részesítették a népszerű költőt is, aki e versében igazi apotheozisát alkotta József főherceg ünnepelt erényeinek. A remek költeményt már vasárnapi számunkban közöltük. Szívvá ünnepelték a szegediek *Pósa* Lajost is, aki „*A magyar nép*” című költeményét (a tárcarovatban közöljük) olvasta föl.

Szeged, szeptember 3.

Az első mezőgazdasági országos kiállítás ma délelőtt nyílt meg Szegeden az Erzsébetligetben. A kiállításnak, amely különben is első a maga nemében, kiváló fényt és jelentőséget kölcsönözött az a körülmény, hogy megnyitására eljött József főherceg, a kiállítás védnöke, eljött a kormány képviselőiben *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter, továbbá *Percezel* Dezső, a képviselőház elnöke és politikai s közgazdasági életünk számos kiválósága.

A megnyitást a belvárosi Szent Dömötör templomban tartott ünnepi mise előzte meg, amelyet *Dessueffy* Sándor püspök pontifikált fényes segédlettel. A misén jelen volt József főherceg és a kiállításra érkezett összes notabilitások.

Délelőtt 10 órára volt a kiállítás megnyitása kitűzve, azonban már 9 óra után kezdett az ünnepély színhelyeül szolgáló sátor köré gyülekezni az előkelő közönség, melynek soraiban számos hölgy foglalt helyet, a pompás tolejtjeikkel élénken tarkítva a sok díszruhát, egyenruhát és szalonöltözetet. Pár

perccel 10 óra előtt katonazene hangjai, majd a sorfalat álló közönség harsány éljenzése jelezték József főherceg közeledését, ki katonás tisztelgessel viszonozva a közönség üdvözlését, egyenesen a sátorba tartott.

Az éljenzés lecsillapulta után dr. *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter a sátor alsó lépcsőjére állva következő beszédet intézte József főherceghez:

Fenséges főherceg ur! A gazdasági egyesületek országos szövetsége Szeged sz. kir. várossal karöltve kezdeményezte ezen országos kiállítást s a nehéz viszonyok dacára létrejött ezen kiállítás; létrejött, mert összehozta azt a magyar föld hagyományos szeretete. Ez az érzés hozta Fenséged magas személyét is körünkbe. (Leles éljenzés.) Ennek az érzésnek köszönhetjük, hogy Fenséged e kiállítás védnökségét kegyesen elfogadni és ezzel a siker első biztosítékát megadni méltóztatott. (Leles éljenzés.) A földnek magának szíve nincsen, hogy ez érzelmet viszonozza: de annál egészségesebb szíve van annak a népek, mely e földet lakja (Ugy van. Tetszés.) s ez a szív azt sugallja, hogy Fenséged iránt érzett mély halánkat jobban nem róhatjuk le (Éljenzés.) s Fenségednek nagyobb örömet nem szerezhetünk, mintha ez emlékezetes rapon fajunknak e tősgyökeres fészében s annak a folyónak a mentén, mely magyar földön kezdi s magyar földön végzi pályafutását, azon fogadást tesszük, hogy ezt a földet, melyet elődeink karddal és vitézséggel hódítottak meg, munkával és kitartással iparkodunk megtartani, gyarapítani, felvirágoztatni. (Élénk tetszés.) Ebben a termékenyítő munkában már Fenségednek poraiban is áldott édes atyja, a nagy nádor, példaképpen állott minden magyar gazda előtt (Ugy van! Tetszés.) és Fenséged a dicsőült érdemeihez a mezőgazdaság és kertészet terén is újabb és újabb, soha nem hervadó babérokat fűzött (Hosszas, lelkes éljenzés.) fennen hirdetve nekünk, hogy aki a kopárokból erdőt alkot, a homokszivatagot szőlővé s kertté alakítja át, a mocsarak helyébe szántóföldeket teremt, aki az alkalmatlan vizet nemcsak elvezeti, de azt alkalmas időben öntözés alakjában szárazföldünkre vissza is tudja hozni, az nem élt hiába, mert ha el is múnak napjai, itt marad az a nemzetvagyion, amit alkotott, hogy jövőnk nemzedékei eltétlő forrásra legyen. (Élénk tetszés és helyeslés.)

A föld az nem lehet több, ugyanannyi marad, de kétszer és háromszor annyi magyart is legyen és lesz képes eltartani. (Tetszés.) De midőn a nagy munkáról szölok, mely reánk magyar gazdákra vár, feltűnik előttem Fenséges Urunk és koronás királyunk dicső alakja. (Szűnni nem akaró éljenzés) aki a legmagasabb polcot, melyen áll, csak arra használja,

T Á R C A.

A magyar nép.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irtá: *Pósa Lajos.*

Van-e szíveteknek levele, virága?

Fonjatok koszorút a nép homlokára,
Ki áldással borít minden röget, hantot,
Dús arany kalászzsal rónasikot, halmot,
Mikor reng a búza: gondoltok-e rája,
Hogy az a szegény nép két keze munkája!
Asztalotokon a mindennapi kenyér
Az ő veritéke, ha barna, ha fehér!
Becsüljétek is meg ezt a veritéket!
Süvegljétek meg a jó magyar népet!

Van-e szíveteknek levele, virága?

Fonjatok koszorút a nép homlokára!
Venyigék sorjára mézes fűrtöt aggat,
Bort önt kanesótokba, tisztát, mint a harmat,
Tüzeset, mint a nap legtüzeesebb csókja,
Dermedt lelketekeket rózsával beszórja,
Melengeti fényes, lángoló sugárral,
Be-benépesíti csattogó madárral.
Úgy kiderül tőle ez a borús élet!
Süvegljétek meg a jó magyar népet!

Van-e szíveteknek levele, virága?

Fonjatok koszorút a nép homlokára!
Szálljatok el velem a puszták ölére:

Delelő csorda is az ő nevelése.

Látjátok-e ottan a nagy gémes kútnál?

Csillapítja szomját itató vólúnál.

Halljátok, hogy béget fehér gyapjas nyája,

Dübörög ménese, kolompol gulyája!

Mind a ti javatok! Ruház, táplál, éltet...

Süvegljétek meg a jó magyar népet!

Van-e szíveteknek levele, virága?

Fonjatok koszorút a nép homlokára!
Sziklanehez terhet hordoz egyre vállán:
Kedve tarka mégis, mint a szép szívárvány.
Az élet keresztjét mikor alig bírja:
Kacagó, könnyező dalba belesírja.
Sirvavigadó dal! Bűbájosan esendül.
Vándor szellő viszi a hazán keresztül.
Ott ringatja benne az illatos rétet...
Süvegljétek meg a jó magyar népet!

Van-e szíveteknek levele, virága?

Fonjatok koszorút a nép homlokára!
Védi idegentől lelke tiszta szárnyát,
A nemzeti erkölcs liliomruháját.
Nyelvében most is él a multak varázsa:
Ükapáink nyelve, zengő muzsikája,
Kacsalábon forgó száz tündérmeséje,
Porladó romoknak mélabus regéje.
Őrzi hiven rajtuk azt az ő pecsétet...
Süvegljétek meg a jó magyar népet!

Van-e szíveteknek levele, virága?

Fonjatok koszorút a nép homlokára!

Büszke faj, minőt csak festhet a képzelet:

Nem hajlong, nem imád faragott képeket.

De tédret-fejét hajt s magát megalázza

A templomba hívó kis harang szavára.

Mikor imádkozik, szárnyat ölt a lelke:

Mint a fehér galamb, száll föl az egekbe

S az Úr számolyánál örök mécses éget...

Süvegljétek meg a jó magyar népet!

Van-e szíveteknek levele, virága?

Fonjatok koszorút a nép homlokára!
Álmába szövődik a szabadság képe,
Beoltja a fáknak fakadó rügyébe,
Ekevassal írja nyíló barázdába,
Felsőhajtja az ég minden csillagába,
Szép Magyarországnak ő a karja, kardja!
Mint a márványoszlop, a hazát úgy tartja.
Óh ne gyöngítsétek ezt az erősséget!
Süvegljétek meg a jó magyar népet!

Van-e szíveteknek levele, virága?

Fonjatok koszorút a nép homlokára!
Oly hűséges ő, mint az Alföld folyója:
Itt van a bölcsője, itt a koporsója.
Csöndes, békétűrő, mint a Tisza épen:
Csillagokat ringat a keble mélyében.
De ha megharagszik: összetépi láncát,
Tomboló viharban zúgja szabadságát,
Szabadsághimnusz a fenséges itélet...
Áldja meg az Isten ezt a magyar népet!

hogy legtöbbet fáradjon, legtöbbet dolgozzék hü népeért. (Zajos éljenzés.)

Ezen derék magyar város újjászülése, hullámsíraiból való föltámadása is 6 felsege dicső uralkodásának emlékével lesz minden időkben egybekapcsolva, s a magyar Alföld soha nem remél emelkedésének, s általános gazdasági fejlődésünknek korszaka nem választható el többé 6 felsege történelmi dicsőségétől. (Ugy van! Éljenzés.)

A hódolat és hála kötelességének tesztek eleget, midőn azon imaszerű óhajjal zárom beszédemet, hogy: Éljen a király!

Percekig tartó éljenzés követte e szavakat, míg végre szóhoz juthatott Leszló Gyula helyettes polgármester, aki lelkes szavakban tolmácsolta Szeged polgárainak kiváló örömet a főherceg látogatása felett és örök háláját a kiállítás védnökségének és megnyitásának elvállalásáért. Szeged város polgárai előtt — ugymond — mindenkor felelhetetlenek lesznek e napok és kívánja, hogy 6 felsege is kellemes emlékekkel távozzék körünkől. (Zajos éljenzés.) A polgármester ezután a város köszöntét és háláját fejezte ki Darányi miniszter előtt, ki minden országos érdek iránt lelkesülő buzgalomával és fáradhatlan ügyességgel előmozdította a kiállítás létrejöttét és sikerét és annak fényét személyes jelenlétével is emelte. (Zajos éljenzés.) Lelekes szavakban emlékezett meg a szónok a gazdasági egyesületek országos szövetségéről is, mint a kiállítás megteremtőjéről. Végül köszönetet mondott a rendező-bizottságnak fáradozásáért és a közönségnek megjelenéséért. (Éljenzés.)

Azután Bujanovics Sándor, a gazdasági egyesületek országos szövetségének alelnöke tartott lelkes beszédet, melyben mindenekelőtt mély tisztelettel üdvözölte a főherceget a kiállítás területén és a gazdaközönség hálás köszöntét tolmácsolta a főherceg előtt. A kiállítás rendező országos szövetség jövődö működésére nézve kiváló szerencsének tartja, hogy első kezdeményezésénél hazánk legkiválóbb gazdája vállalta el a védnöki tisztelet. Hálával emeli ki Darányi Ignác földművelésügyi miniszter kiváló jóakarátát, anyagi és erkölcsi támogatását és Szeged város áldozatkészségét. Majd köszönetet mond a szövetséges gazdasági egyesületeknek és a kiállításban résztvevő szakférfiaknak kiváló buzgalmukért és Szeged polgárságának szíves vendéglátásáért. Végül felkérte a főherceget, hogy a kiállítást megnyitni szíveskedjék.

Erre József főherceg általános fészült figyelem közt a következőket mondotta:

„Örömmel üdvözlöm e kiállítás létrejöttét és mindazokat, akik a hazafias, üdvös ügyet előmozdították. (Lelekes éljenzés.) Hazánkban a tösgyökerez magyar helyen kettős örömmel fogadom azt az ígérteket, amelyet Nagyméltóságod egy nemzet nevében tett, hogy ezt a földet, amelyet vitéz őseink fegyverrel hódítottak meg, mi munkával és kitartással iparkodunk megtartani, művelni és virágzóvá tenni. (Éljenzés.) Ha e téren megkísértem felejtethetetlen édes atyám lábnyomaiba lépni, ezzel csak legszentebb hazafiúi kötelességemet teljesítem. (Hosszantartó, lelkes éljenzés.) És ha ezentul is a földművelés terén iparkodom majd előrehaladni, ezt abban a meggyőződésben cselekszem, hogy ez által földieimnek hü szolgálatot tehetek. (Zajos tetszés és éljenzés.)

Nem mulaszthatom el azt az alkalmat, hogy ezen a helyen is, mint magyar gazda, legbensőbb hálámnak ne adjak kifejezést földművelésügyi kormányunk és annak vezetője, nagyméltóságú Darányi Ignác miniszter ur iránt. (Viharos éljenzés), aki fáradhatatlanul működik ezen ügyünk fejlesztésén annak minden egyes szakmájában és akinek buzgó törekvései, meg vagyok győződve, az egész kormányban annál biztosabb támogatásra találnak, mert maga a nagyméltóságú miniszterelnök ur is ritka szakismerettel bíró magyar gazda. (Lelekes éljenzés.)

Önökhoz, magyar gazdatársaimhoz fordulok most azzal az óhajjal, támasszák velem együtt a földművelésügyi terén a mi magyar kormányunkat. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Végül nem mulaszthatom el, hogy ki ne fejezzem őszinte köszönetemet és elismerésemet a gazdasági egyesületek országos szövetségének azért a fáradhatatlan buzgóságáért, amelylyel e szép kiállítást rendezte (Lelekes éljenzés) és Szeged város hazafias törvényhatóságának, amely ezt az ügyet oly lelkesen felkarolta. (Éljenzés.)

A kiállítást megnyitottnak nyilvánítom. (Percekig tartó zajos tetszés és éljenzés.)

A katonazene újból rázendítette a néphimnusz és ágyudörgés közt József főherceg, Darányi Ignác földművelésügyi miniszterrel kalauzolja, a kiállítás megtekintésére indult.

Mintegy két óra hosszat szemlélte a főherceg

a kiállítást a legnagyobb érdeklődéssel. Minden csoportnál bemutatták neki a csoportelnököket és csoportbiztosokat, kiknek magyarázatát nagy figyelemmel hallgatta végig. Különösen megnyerték tetszését a lókiállítás és a szarvasmarhakiállítás, amelyeket azonban az idő rövidsége miatt, sajnálatára csak futólagosan tekinthetett meg.

Délután 1/2 órakor visszatért a főherceg a Tisza szállóba, ahol 1 órakor 60 teritűkű ebédet adott. A főhercegtől jobbra ült Zivanovics szerb földművelésügyi miniszter, balra Darányi Ignác földművelésügyi miniszter, az ebédén jelen voltak továbbá Gromon Dezső, Zsilinszky Mihály és nemeskéri Kiss Pál államtitkárok, Molnár Viktor, Lippich Gusztáv, Rónay Jenő, Thorocskay Viktor báró főispánok, a kiállításra érkezett képviselők nagy része, a városi hatóságok fejei, a főherceg kísérete, a kiállítás rendező bizottságának fejei s végül a miniszter kísérete.

Délután 3 órakor a kiállítás alkalmából tartott löversenyre rándult ki a főherceg s élénk érdeklődéssel nézte végig az egyes futamokat. Közben mintegy fél óráig cserélt tartott, amely alkalommal többeket megszólított, így Perczel Dezsőt, a képviselőház elnökét. Ugyanez alkalommal Darányi Ignác földművelésügyi miniszter bemutatta a főhercegnek Ivánka Oszkárt, Makfalvay Gézát, Vass Béla grófot és másokat.

A löverseny befejeztével a főherceg kíséretével együtt ismét a kiállítás területére ment, amely ekkor már 30.000 lampion gyönyörű fénytengerében uszott. Innen halászvasorára ment a főherceg, Boros Antal vendéglősnek csárdájába; a főherceg kíséretében voltak Bolla altábornagy, Darányi miniszter, Perczel Dezső s a képviselőház elnöke, Gromon Dezső államtitkár s Pallavicini Sándor örgróf. A főherceg, kinek Borosné szolgálta fel a paprikást, kedélyesen eltréfált vele s az egész vacsora alatt a legjobb hangulatban volt. A fagygyugyertya mellett elköltött vacsora után József főherceget megkínálták magyar dohánynyal töltött cseréppipával, a mire jóízűen rágyújtott.

A halvacsora után a főherceg résztvevő a színházban rendezett művészestélyen.

BELFÖLD.

A miniszterelnök Bécsben. Bécsből táviratozzák a Budapesti Tudósítónak: Széll Kálmán miniszterelnök ma este Rátótról Bécsbe érkezett.

KÜLFÖLD.

Az osztrák helyzet. Chlumecky báró visszatért Ausseeba, miután tegnap Baernreither lakásán sokáig értekezett a képviselőház alkotmányhü nagybirtokosságával. Chlumecky báró ischli audienciája folytán nem szenved többé kétséget, hogy első sorban attól a párttól akarják megtudni azokat a feltételeket, amelyek mellett a német ellenzék hajlandó elállni az obstrukciótól, de ha létrejönne is a megegyezés a németek legfőbb követelése: a nyelvrendelet felfüggesztése dolgában, még akkor is megfontolás tárgya marad, vajjon mikor érhető el a parlament munkaképessége tétele. Egy bécsi lap szerint e tekintetben oly javaslat forog szóban, amely középheletet foglal el a nyelvrendelet felfüggesztése és Thun grófnak ama terve közt, hogy a nyelvtörvény a 14. §. alapján bocsátassák ki. A javaslat abból indulva ki, hogy a reichsrath mostani összehívásában nem képes a nyelvkérdést törvényhozási uton rendezni, odairányul, hogy a nyelvkérdésnek az a része, amely a törvényhozás hatáskörébe vág, amely tehát lényegében egy általános közvetítő nyelv megállapítására és az állami hatóságoknál megengedett különböző nyelvek használatára vonatkozik, egyelőre a reichsrath közreműködése nélkül azonnal rendeztessék. De ez se egyszerű miniszteri rendelettel történjék, ahogy a Baden és Gautsch-minisztérium alatt történt, se császári rendelettel, amely az állami alaptörvény 14. §-ára hivatkozik, ahogy Thun miniszterelnök tervezte, hanem egy ünnepélyes formában kibocsátott császári rendelettel, amely a 14. §-ra való hivatkozás nélkül a császári hatalom közvetlen kifizolását szerepelne. Ez a császári rendelet az összkormány felelőssége mellett jelennék meg és tartalmazná azt a rendelkezést is, hogy miként a 14. §. alapján kibocsátott rendeletek, összehívása után azonnal a reichsrath elé terjesztendő és addig marad érvényben, míg vagy megnyeri a parlament jóváhagyását, vagy egy alkotmányos uton létrejött birodalmi törvény megváltoztatja. Oly körökben, ahol báró Chlumecky megbízatását ismerik, az a nézet, hogy a megegyezési kísérletek sikere esetén a reichsrathot talán már szeptemberben összehívják. A parlamenti esonortok közé, amelyekre

báró Chlumecky akciója támaszkodik, nyilván a katolikus néppárt is számítható, amire abból is lehet következtetni, hogy a pártklub tagjait szeptember 10-ikére ülésre hívták össze, amely Bécsben tartatik meg és tárgya lesz: mily álláspontot foglaljon el a párt a kormányval szemben a legutóbbi események után.

Chlumecky báró rátóti utjáról a Budapesti Tudósító illetékes halyról azt a felvilágosítást nyeri, hogy báró Chlumecky Széll Kálmánt, mint régi jó barátját, minden évben meg szokta látogatni pár napra rátóti otthonában, még pedig rendszerint szeptember első felében; ezuttal is csak ilyen magánlátogatásról volt szó és így önmagától eszik az a sokféle kombináció, amelyet ez utazáshoz a sajtóban fűztek.

A rennesi végtárgyalás.

Rennes, szeptember 3.

Tavernier kapitányt, aki du Paty de Clamot kihallgatta, megidézték a bíróság elé, hogy a valamás egyes részeiről felvilágosítást adjon.

Páris, szeptember 3.

A lapok jelentése szerint a Dreyfus-pörben péntek vagy szombat előtt nem hozzák meg az ítéletet.

Páris, szeptember 2.

A Libre Parole a néhány hónap előtt Berlinben öngyilkossá lett Déry Julia írónő halálát a Dreyfus-ügygel hozza összeköttetésbe. Hogy ezt elhitesse, egy romantikus történetet talál föl, amely teljesen ellenkezik azokkal a körülményekkel, amelyek közt az elkeseredett asszony életének véget vetett. Az antisemita lap elmondja, hogy hogy Déry Julia gyakran utazgatott Párisból Berlinbe, állítólag szindarabjai miatt. Szentanuk vannak rá, hogy a szerencsétlen asszony az ablakon ugrott ki és bár Berlinben általánosan tudva van, hogy szerencsétlen szerelme kergette halálba, a Libre Parole mégis azt állítja, hogy az állítólagos öngyilkosság csak mese és Déry Juliát Dreyfus barátai tették el láb alól, mert félték a tanuvalomásától.

Az Agence de Paris a Dreyfus-pör tárgyalásának eredményére vonatkozólag ily jóslatokba boosátkozik:

Dreyfus sorsa már eldőlt a hadbíróaság előtt: a bírák immár tisztán látnak ebben a bonyolult afférben. A vád és a védelem főtanui megtették vallomásaikat, ami ezután jön még, az csak utócsatározás, részletkérdések tisztázása és a két tábor végső erőmegfeszítése lesz. Aki elfogulatlanul látja a helyzetet, nyugodt tárgyilagossággal és józan logikával mondhatja most már, hogy a hadbíróaság Dreyfust egyhangulag fel fogja menteni.

Sem Dreyfus multkori elítélteése, sem Walsin-Esterházy felmentése nem jogosíthat fel a hadbíróaságok igazságosságában való kételkedésre. Mind a két esetben megtévesztették a hadbíróaságokat és azok jóhiszeműleg mondták ki úgy a tévesen marasztaló, mint a tévesen felmentő ítéletet. A Dreyfus felett ítélő hadbíróaság tévedésének okai a következők voltak:

1. Henry és Du Paty ezredesek hamis vallomása.
2. Az írásszakértők, különösen Bertillon téves jelentése, mely a bordereaut Dreyfusnak tulajdonította.

3. A titkos iratok bemutatása, amelyek között voltak a bírák jóhiszeműségét megtévesztetni hivatott hamisítványok.

Az Esterházy felmentésének okai a következők voltak:

1. Esterházy ellen ily módon folyt az előző vizsgálat, hogy abból a hadbíróaság előtt Esterházy teljes ártatlansága látszott kiderülni.

2. A kormánybiztos a hadbíróaság előtt a vádat hivatalból elejtette.

3. Az írásszakértők kijelentették, hogy a bordereau nem Esterházytól való.

4. Esterházyról felebbvalói a hadbíróaság előtt a legnagyobb elismerés hangján nyilatkoztak.

Ugy az első, mint a második esetben a hadbíróaság zárt ülésen tárgyalt.

Ma a helyzet egészen más. A tárgyalások nyilvánosak. Titkos és hamis okiratokkal ma nem lehet manipulálni. A védelem ismer minden vádpontot. Az összes makinációk és bűnök, melyekkel az előbbi hadbíróaságok jóhiszeműségét megtévesztették, kiderültek. A bírák a mult eseményein okulva a tanuvalomásokkal szemben a priori bizonyos óvatossággal viselkednek. A hadbíróaság ezenfelül meghatározott és pontosan körülírt kérdésre tartozik felelni, arra hogy Dreyfus kiszolgáltatta-e a bordereauban felsorolt iratokat esu idegen hatalomnak?

Nos, a bírák erre a kérdésre igennel — nem felelhetnek és nem is fognak azzal felelni. Erre egyetlen egy bizonyíték sem merült föl. A bírák pedig lelkiismeretesek és igazságosok. Vannak, akik az elnök egy-egy elejtett, ideges szavából hamis következtetést vonnak le, holott talán éppen ellenkezőleg áll a dolog. Ha a hadbíróság elfogultan állana szemben az ügygyel és nem az igazságot keresné, de előre el volna téve arra, hogy Dreyfust újra elítélje, a védelemmel és a vádlottal szemben inkább keztűs kézzel járna el, nehogy animozitását előre elárulja. Sőt az elnöknek és az egész hadbírósnak kissé rigorózus magatartása azt az impressziót kelti, hogy ha elfogultságról egyáltalán szó lehet, az inkább a vádlott mellett van meg.

(Guérin.)

Páris, szeptember 3.

A mai éj folyamán a Chabrol-utcában teljes nyugalom uralkodott. Hír szerint a bezárkóztattak még 8 napra el vannak látva élelemmel.

HIREK.

Budapest, szeptember 3.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Augusztus 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Kinevezés.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király dr. Fésüs Györgyöt, a pozsonyi kir. jogakadémia nyilvános rendes tanárát a jogakadémia igazgatójává nevezte ki.

— **Egyházkerületi közgyűlés.** A pesti ágostai hitvallású evangélikus magyar egyházgyűlése ma délután közgyűlést tartott dr. Wagner Géza kir. tanácsos világi- és Horváth Sándor lelkész, egyházi elnök vezetése alatt. Az egyházkerület elkészítette a politikai községek beosztásáról intézkedő munkát tervezetét, amelyet ma az egyházgyűlést jóváhagyott ugyan, de fenntartotta magának a jogot, hogy — a beosztott községek nagy számára és az ezzel járó terhekre való tekintettel — szükség esetén a kerület anyagi hozzájárulását vehesse igénybe. Szóba került azután a kérdés is, hogy az egyetemen egy ágostai evangélikus hitvallású teológiai fakultás állítsák fel. A közgyűlés melegen pártolja az eszmét s utasítja azokat, akik a megyei közgyűlésen képviselni fogják, hogy ott a fakultás felállítását mellett foglaljon állást. Tárgyalta azután a közgyűlés a párválasztás ügyét s erre nézve elfogadta a presbyterium ama javaslatát, hogy ne csak folyamodás, hanem meghívás útján is lehessen a lelkesítő állásokat betölteni. Végül megválasztották küldötteiket az egyházmegyei ülésre és elfogadták az egyházkerületi számadásokat és költségelőirányzatot.

— **Buonsjárás Mária-Cellé.** A Ferenc-rendiek belvárosi templomából szept. 5-én, kedden, zárándokmenet indul Nagy Mária-Cellé. Mészáros Kálmán ferencrendi atya és aldozópap vezeti a zárándokat.

— **Ugron Gábor életveszélyben.** Székely-Keresztúrról táviratozza tudósítónk: Ugron Gábor országgyűlési képviselőt a vasútján utazva, Almakeréken vonatütközés veszedelme fenyegette. A katasztrófa előtt Ugron a vonatról leugrott, ugrás közben a vonat elütötte, de csakhamar talpra állt. Lábnál és homlokán súlyos zúzódásokat szenvedett. A képviselő Udvarhelyre ment, ahol — mint az orvosok remélik — néhány nap alatt visszanyeri testi épességét. Ugron szerencsétlenségének híre villámgyorsan terjedt el az egész környéken, mely megrendülést okozva mindenütt. Szerencsés megmenekülése alkalmából egymást érik most nála a részvétlátogatások.

— **Hajósok kongresszusa.** A német-osztrák-magyar hajózási kötelék negyedik kongresszusára, amely hétfőn, kedden és szerdán Budapesten tartja üléseit, ma este 8 órakor Pozsonyból vagy kétszáz kötelei tag, kiknek több mint a fele külföldi, érkezett fővárosunkba, ahol a Magyar Hajózási Egyesület vendégeiként látja őket. A Pozsonytól Budapestig tartó úton a hajó csak egy helyütt és pedig Komáromban kötött ki, ahol Frigyes főherceget, a kötelék védnökét üdvözölte dr. Mallekovits Sándor, a Magyar Hajózási Egyesület elnöke egy küldöttség élén. A küldöttség tagjai voltak: gróf Széchenyi Pál, Bíró Tamás és Kvassay Jenő miniszteri tanácsosok, lovag Proskovetz osztrák birodalmi gyűlési képviselő, Horváth Elemér és Rapaich Richard, a Magyar Folyam-

és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatói, Kovács Aladár miniszteri osztálytanácsos, Egán Ede főmérnök, dr. Schuh, dr. Herzfeld Samu a Magyar Hajózási-egylet titkárja, Szóhner Károly, Suppán Vilmos, Szabadhegyi Imre, akikhez Komárommegyének törvényhatósága nevében Sárközy Aurél főispán és Komárom városa nevében Tátray József polgármester is csatlakoztak a törvényhatósági tisztviselők élén. Miután dr. Mallekovits titkos tanácsos bemutatta a parton 6 fenségének a küldöttség tagjait, a főherceg lejtött a hajóra, ahol a kongresszus többi tagjait is bemutatta magának és mindegyiket megszólítással tüntette ki, élénken érdeklődve a hajózás és vízi összeköttetések iránt. A Budapestre érkezett vendégek tiszteletére a Magyar Hajózási Egyesület ma este 9 órakor a városligeti Gerbeaud-pavillonban fényes bankettet adott, amelyen egymást érték a külföldi vendégekre mondott tósztok.

— **A Pock testvérek.** Soha két testvér nem szerette még úgy egymást, mint az a két-egy Pock fiu, akiket Filadelfiában mutogattak. Mert a siami ikrek közönséges csodafigurák voltak s minden szennvedélyüket az impressziójuk képviselte, míg Pock Triffler és Pock Ganymed külön-külön és együtt is érző ember volt, ha mindjárt hónaljtól csipőig volt is összenőve. A filadelfiai egyetem egyik sebésze megirigylhetette ezt a testvért jó viszonyt, miért is azt az ajánlatot tette a fiuknak, hogy ő szétválasztja őket. A két testvér eleinte hallani sem akart a dologról, de mikor a tudós tanár avval fenyegetőzött, hogy el fog jönni az az idő, amikor külön-külön jobban fognak szeretni valakit, mint most egymást s sirva mennek majd el bizonyos ház előtt, a két testvér rászánta magát a műtetre.

Igy történt, hogy egy napon Triffler és Ganymed külön-külön sétáltak a filadelfiai nagy utcán. A mese eddig elég furcsa ugyan, de azért még nem meglepő. A meglepetés ott van, amikor Ganymed és Triffler megjelennek Costane orvos ur lakásán.

— **Uram —** mondja a fél-egy ember, ön széthasított bennünket s ezzel széthasította szívünket is. Amióta külön járjuk a világot, nem vagyunk boldogok többé, mi összenőve születünk, összenőve akarunk meghalni. Varrjon össze bennünket.

Costane orvost meghatotta ez a szertelen szeretet, de kijelentette, hogy kérésüket nem teljesítheti. A két fivér erre revolvert rántott — két revolvert — s azzal az amerikai művészet szabályai szerint ledurrantotta az orvost. Azután összeölelkeztek, egymáshoz simultak s így szölköztek:

— Ha együtt nem élhetünk, együtt fogunk meghalni. Agyonlőtték egymást.

Ugy meg volnánk hatva, ha biztosan tudnánk, hogy igaz-e ez a dolog!

— **A királyi palota építése.** A budavári királyi palota építésével s átalakításával rohamos léptekkel haladnak előre. A palotát az új udvartartási épülettel észekötő rész majdnem készen áll s most kezdtek meg a főépület átalakítását. Hatalmas állványokat készítettek a palota dunai homlokzata elé, amelyen éjjel-nappal sok munkás dolgozik. A régi palota tetőzetét is újjal cserélik ki. A munkálatokkal még ebben az évben elkészülnek.

— **Házasság.** Goór Lajos kalocsai földbirtokos eljegyezte Vaslovits Gizikét Budapestben.

Singer Ármán magántisztviselő eljegyezte Herz Vilma kisasszonyt Budapestben.

— **Uj zsidó templom Temesvárott.** A temesvár-gyárkövárosi izraelita hitközségnek 100.000 forint költséggel épült új templomát ma avatták fel nagy ünnepséggel a város közönségének, a hatóságok és egyházak képviselőinek jelenlétében. A thorákat a régi imaházból menyezett alatt körmenetben hozták az új templomba, hol dr. Schwarz Lajos hitközségi elnök a főajtó kulcsát Telbisz polgármesternek átnyújtotta. Telbisz polgármester lendületes beszédben méltatta a felavatás ünnepét, majd felnyitotta a templom ajtaját, melyen az ünneplők bevonultak a templom belsejébe. A templom villanyfényben uszott s gazdag díszítésével mindenkit elragadtott. Szónoklatokat tartottak dr. Singer Jakab hitközségi főbíró kívül Rosenberg Sándor aradi és dr. Löwy Mór temesvár-belvárosi főbíró, mindnyájan magyar nyelven a hazaszeretetet hangsúlyozva. Felavatás után fényes ebéd volt, melyen a templom építőjére, Baumhorn Lipót budapesti építésze is számos felköszöntőt mondottak.

— **A fogorvosok közgyűlése.** A fogorvosok országos egyesülete szeptember 22-én és 23-án tartja közgyűlését s ezzel kapcsolatosan nagygyűlést az Orvosegyesület Szentkirályi-utca 2-ik szám alatt levő helyiségében. Ez lesz az egyesület III-ik közgyűlése.

— **A frázis.** Klobb ezredet agyonlőtték Szudában. Mikor Klobb ezredes asszonyának hírrel hozták a férje halálhíreit, ájtultan rogyott össze. Ez a természetes fájdalom megnyilatkozása. Abban azonban már alig lehet hinni, amit az ezredes vitéz fiáról irnak a francia újságok. Ez a fiu ugyanis azt tette, amit a római mesébeli hősök: Megállt az anyja előtt s mint igazi katonája fia, nem sirt, hanem kipirult arccal így kiáltott fel:

— Papám! Ugy haltál meg, mint katonához illik!

Már a mi fiaink inkább csak sirjanak a halálunk felett! Mert szépen összefér a katonás felfogás a gyermekek könnyével.

— **Látogatás Nietzschénél.** A nagy filozófus, aki elborult elmével él Weimar mellett szelid hegyi magaslaton emelt házában, ahonnan olyan szép kilátás nyílik a thüringiai erdőkre, menthetlenül elvesztett az emberiség számára, mert állapota reménytelen. Az egész világon résztvevő érdeklődéssel gondolnak Nietzschére nagyszámu tisztelői és ha valamelyik Weimarba kerül, önkéntlenül fölkeresi napsgaras kriptájában az élőhalott Zarathustrát. Egy látogatója a következőket írja:

Nietzsche nővére, dr. Förster özvegye, aki odaadó szeretettel áldozza föl életét fivére ápolásának és aki most az ő eddigéig meg nem jelent műveit rendező sajtó alá, biztosított arról, hogy nálánál nem lehet kedvesebb beteget elképzelni, aki ilyen megadással viseli el végzetét és aki annyira halás környezetének még a legkisebb szolgálatáért is.

— **Lásna,** — szökt Fürsternél könnyes szemmel, — tudom, hogy a halál megváltás lenne fivéremre nézve, — mégis irítóztató fájdalom fog el, ha az elválásra gondolok. Nélküle már el se tudom magamat képzelni. Ő még mindig kedves és jó, soha sincsen rossz kedve, egyenletesen derült hangulatban tölti el napjait. A szeme ragyog, ha megpillant, — és minő hihetetlen szeretettel és hálával nyújtja felém a kezét! Ilyen volt ő mindig, — előkelő és előékeny a hölgyekkel szemben! És nemcsak a bájnak és az ifjúságnak hódolt, hanem éppen olyan lovagias volt az öreg és a rut asszonyok iránt is; mert hát ez már a természetében volt! Ostobaság és nem igaz, amit átöröklésről és öröklésről össze-vissza írkalnak; a tul-feszített szellemi munka volt a veszte. Oh, ha abban az időben csak egyetlenegy barátot lát maga körül, aki szórakoztatta volna, most minden másként volna, — de hát semmi, de semmi se ragadta ki a szakadatlan munkából. Aztán az álmatlan éjszakák... a narkotikus szerek... Mikor Amerikából visszatértem, menthetlenül oda volt!

Mély megindulással mondta Nietzsche nővére ezeket a szavakat. A nagybeteg filozófust nem láthattam.

— **Halálozás.** Éliás Dávid budapesti születésű 66 éves kereskedő tegnap este a Zichy-utca 5. szám alatt levő iktében hirtelen rosszul lett és meghalt.

— **A nagybácsi szerelme.** Tatay Imre nyugalmazott pénzügyi titkár, augusztus 8-án bejelentette a főügyészségnek, hogy Ilma nevű husz éves leánya eltűnt Cserháti-utcai lakásáról és kérte leánya országos köröztesét. Néhány nap múlva olyan nyomokra akadt, amelyekből azt következtette, hogy az eltűnt leányt megtalálják és ezért visszavonta a feljelentést. A nyomok azonban nem vezettek helyes irányba és az apa ma délután ismét megjelent a főkapitányságnál, hogy megújítsa feljelentését. Egyszersmind azonban még egy másik eltűnést is jelentett be: bejelentette, hogy sógora, Sipos Sándor, nős mérnök, aki Kecskeméten lakott, ugyanabban az időben szintén eltűnt lakhelyéről. Elmondotta továbbá, hogy nyomozásai és vizsgálatai ismerete alapján arra az eredményre jutott, hogy a két eltűnés között okozati összefüggés van. A leánya ugyanis nagybátyjával szökött meg és a párt Szilágyháza, Szegeden, Zentán, Palicsón és Tállyán látták együtt. Az aggodó apa száz forint jutalomban részesíti azt, aki eltűnt leánya nyomára vezet. Tatay Ilma husz éves, középtermetű, arca tojásdad, arcszíne pirosas-halvány, haja sötét szőke, szeme nagy sárgás-szürke. Sipos Sándor negyvenöt éves, arca nyomott, lapos, arcszíne vöröses, haja világos szőke, szeme kék, bajusza vöröses, szakállja borotvált, álla széles, orra veres, rezes, arca ripacsos. A rendőrség nyoma a szökevényeket.

— **Körözött betörők.** A bécsi rendőrgazgatóság táviratilag tudatta a főkapitánysággal, hogy Baden mellett Gainsfahnbán ismeretlen tettesek a múlt éjjel betörték egy villába és mintegy 2000 forint értékű evőkészletet elloptak. A tárgyakon pajs és lovagkorona, hátul pedig M betű van kivésve.

A MACK család CSOMÓRI SZÖLLEJÉBEN termett kitűnő asztali bor palackozásával és elárúsításával csemege kereskedését. Budapest, Múzeum-körút 21., biztat meg, Boraimnak kitűnő minőségű, hamisításágról felelősséget vállalok. Ára literenként 55 kr. Üres üvegek 5 kr-ért vevetnek vissza.

Mack Ferenc

— **Leó meghalt.** Londonból írják, hogy Leó, a londoniak kedvelt kutyája, a nő- és gyermekkór-báz nagyhírű újfundlandia tegnapi kiszorított. Leó nagy népszerűségnek örvendett Londonban. Naponta bejárta London utcáit egy kis hordóval a nyakába akasztva, melynek nyílásába a járókelők könyöradományait a kórház számára beadták. Havonként így körülbelül 25.000 frankot szedett össze. Ismeretése igen kiterjedt volt, többek között a walesi hercegnő, ki sohasem mulasztotta el, ha Leót látta, hogy adományát neki személyesen átadja. Leó ilyenkor mindig a legnagyobb hálatól meghalva tekintett a hercegnőre és elégedetten csóválta a farkát. Leó állását ezután sok kőlyke közül a legokosabb fogja betölteni és alkalmasint csakhamar olyan népszerű lesz, mint apja.

— **Telegrafálás drót nélkül.** A drót nélküli való telegrafálás föltalálója Marconi, nemrég tudvaleg Doverben a városháza tornya és a margareti villagítótorony között tett kísérletet találmányával, amely kísérlet igen jól sikerült. Marconi legközelebb a doveri városháza és Boulogne között próbálja ki találmányát, ugyanakkor, a amikor Doverben a brit tudományos társaság, Boulogneban a francia tudományos társaság fog ülésezni. Marconi azt mondotta, hogy a kísérletekkel a drót nélküli való telegrafálás fontos fejlesztését reméli. Az angol haditengerészetnél is tették kísérletet s száz angol mérföldre drót nélkül a legnagyobb biztonsággal táviratoztak. Marconi azt hiszi, hogy még sokkal nagyobb távolságra is lehet táviratozni és reméli, hogy legközelebb Amerika és Anglia között is fognak drót nélküli telegrafálni. A jövő hónapban Marconi Amerikába utazik, hogy kísérleteit befejezze.

— **Őszerekek mozgalma.** Az őszerekek ma délután nyilvános gyűlést tartottak a Kazinczy-utca 53. szám alatt levő vendéglőben Berkovics Farkas elnöke alatt. A gyűlésen megválasztották azt a husz tagú küldöttséget, mely Berzevicsy Albert országgyűlési képviselő vezetésével a Hagedűs Sándor kereskedelmi miniszternek átadja az őszerekek memorandumát. Egy emlékiratban arra kéri az őszerekek a kereskedelmi minisztert, hogy indíttasson vizsgálatot a budapesti őszerekek ipartársulat ellen, mert az a fennálló szabályok ellenére 33 éven aluli egyéneknek is ad házalási engedélyt, kéri továbbá azt megengedni, hogy idegenek is nyerhessenek igazolványt, végül, hogy engedélyezze a miniszter a javított butoroknak a csarnokban való eladását.

— **A betegsegélyző pénztár orvosai.** A kerületi betegsegélyző pénztár orvosainak látogatási díját a pénztár igazgatósága nemrég negyven korról 20 korra szállította le, ami ellen akkor az orvosok állást foglaltak. Most új fordulat állott be ez ügyben. Az igazgatóság 220 orvoshoz levelet intézett, értesítve őket arról, hogy az eddigi szabad orvosválasztást az igazgatóság beszűnteti s ahelyett rendes fizetéssel díjazott orvosokat alkalmaz. Ennélfogva kéri az igazgatóság az illető orvosokat, hogy rendelkezéseiket a jövő hó elsejétől kezdve szüntessék be. Az igazgatóság ezt a határozatát takarékosági szempontokkal okolja meg.

— **Lekaszálta a szeretője férjét.** A letenyei járásbeli Pola községhez távozó ugynevezett Öreg-hegyen — mint keshthelyi tudósítónk jelenti — az elmúlt szombaton reggel 7 órakor Vlasics István tótszentmártoni földesgazdát hegyi hajléka előtt összevagdálva találta a szőlőpásztor. A tótszentmártoniak az mondják, hogy a gyilkos nem lehet más mint Mikovics György tótszentmártoni lakos, aki Vlasics István feleségét szerette. A csendőrség e gyanu alapján Mikovics Györgyöt és Vlasics Istvánnét lefoglaltatta. Vlasics István csakhamar és is vallotta, hogy ő követte el a gyilkosságot. A gyilkosság napjára Vlasics István munkásul szegődött s a hajnali órákban vele együtt ment ki az Öreghegyi szőlőbe. Amidőn itt Vlasics a kaszát letette és pipára akart gyújtani, Mikovics a kaszát fölkapta s hátulról egy belevágta Vlasicsba, hogy holtan rogyott össze. Mentségül azt hozta fel, hogy a gyilkosságot szeretője Vlasics Istvánné, biztatására követte el.

— **Borzasztó halál.** Jaulusz Ilonka tizenegy éves kis leány szülőinek Újvásártér 4-ik szám alatt levő lakásán tegnapi délután a vasalóba akart begyújtani. Hogy hamarabb meggyuladjon a szén, spirituszt öntött a vasalóba. A láng kicsapott és meggyújtotta a szerencsétlen leányka ruháját és a testét iszonyuan összeégette. Mire az orvos megérkezett, a kis leány a borzasztó kínoktól megőrült. Letépte magáról az időközben alkalmazott kötéseket és le akart ugrani az ablakon. Másnap aztán iszonyu kínok között meghalt. Tegnapi temették el nagy részvét mellett.

— **Munkásgyűlések.** A budai munkások a Zárda-utca 7-dik szám alatti vendéglőben mintegy négyszázán ültek össze. Steinberger Sándor emlékeztet

meg hosszabb beszédben Lassalleról. Ugyancsak Lassalle emlékének szentelték mai gyűlésüket a *tól munkások és az asztalosok*. Ez utóbbi gyűlésen megbeszéltek a folyamatban levő sztrájk ügyét is.

— **Öngyilkosság a kapitányságon.** Ma este hét órakor egy elzúllott csavargót kísérték be a VII. kerületi kapitányságra. Kihallgatták és azt mondta, hogy *Bánk Pál* a neve, valamikor jómódú kereskedő volt, de tönkrement. Mivel semmi foglalkozást sem tudott kimutatni, át akarták kísérni a tolóházba. Amikor kivezették, előrántotta revolverét és föbe lötte magát. Pár pillanat múlva meghalt. Zsebében több iratot, munkakönyvet találtak, a személyi adatok azonban hiányoztak az írásokból. A rendőrség most vizsgálatot indított, hogy ki az öngyilkos, mert valószínűnek tartják, hogy hamis nevet mondott be kihallgatásakor.

— **Szemtelen tolvaj.** Bécsben H. *Eiselt* csemegekereskedőt meglopta *Granhay* János nevű szolgálója. A huszonhét esztendő legény, noha csak hat hétig volt a szolgálatban, s már szeptember 2-ikán el is kellett mennie a helyéről, nagy bizalomban részesült. Amikor aztán *Eiselt* a minap kiment egy kis időre a szobájából, *Granhay* egyszerűen elvette gazdájának tárcáját, amely ott maradt az ágyon. Készpénz volt a tárcában ezerhatszáz forint, volt aztán benne két földhitelintézet utalvány ezer-ezer forintért. Ez a *Granhay* azonban nemcsak hogy tolvaj, hanem még szemtelenkedik is. Írt egy levelet a gazdájának s mellékelve a két földhitelintézet utalványt, elmondja, hogy nem tudta őket értékesíteni, azonkívül őszintén megmondja, hogy a gazdájának nem kellett volna olyan nagyon bízni benne s a tárcáját be kellett volna zárnia a szekrénybe.

— **Sütyedő telek.** *Mährisch-Osterauban* ma korán reggel azon a telken, amelyet báró Rothschild átengedett a községnek, ahol az 1879-ben beomlott 200 méter mélységű Antoni-féle gép- és légtárna volt, 12 méter mélységű nyílás támadt a földben. A nyílást azonnal bekerítették és hozzáláttak a betöméséhez. Reggel nyolc órakor már megtartották a hatósági vizsgálatot, amely szerint a várost nem fenyegeti veszedelem.

— **Elhalt rablók.** Gyuláról táviratozzák: *Morár* Juon seprősi bíró 3000 forint készpénzzel és lovakkal a gyulai vásárra jött. Az éjszaka, mialatt a nyílt vásáron álló kocsin aludt, ki akarták rabolni; *Morár* azonban felébredt és zajt ütött, mire a rablók rálőttek és súlyosan megsebesítették. A rendőrség súlyos gyanúkok folytán egy cigánykaravánt tartóztatott le.

— **A brunói kísértetjárás.** A brunói csoda okainak kutatása során — mint brunói levelezőnk jelenti — újabban az a gyanu merült föl, hogy valaki többekkel összeegyezve rendezte az ismert skandalumokat, hogy a *kastély urnóját megzsarolhassa*. A csendőrség széleskörű nyomozást folytat s remélhetőleg nemekora ki is deríti a kertészlak titkát, amelynek híre az egész Nyitra megyét alarmizozta s hetek óta foglalkoztatja már a spiritisztákat.

— **A kötelességtudás áldozata.** *Mohácsról* táviratozza tudósítónk: *Vargha* József posta- és távirat-altsízt ma reggel a hivatalban föbe lötte magát és meghalt. A szerencsétlen ember, aki *Mohács* és *Villány* között kezelte a mozgó postát, ma reggel két órával lekészt a postáról és a büntetéstől való félelmében nyult a revolveréhez.

— **Ó-Budavára** ma hétfőn a 1/8 és 1/9 órai előadásokhoz a páholy és zártzsekek ingyen osztanak ki. A 10 órai variété előadásban *Camille Ober*, a híres francia énekes és táncosnő *Ganivet*, *Reberts*, *Lios Alfa*, *Bikvárd* stb. stb. lépnek fel. Páholyok, zártzsekek egész napon át válthatók előjegyzési illeték nélkül az igazgatósági irodában.

SZÍNHÁZ, ZENE.

— **Tilos a bemenet!** *Mérei* Adolf és *Huszka* Jenőnek *Tilos a bemenet!* című énekes bohózata ma esti második előadása alkalmával ugyanolyan nagy sikerrel került színre a Magyar Színházban, mint tegnapi bemutatóján. A darab jökevény helyzetein és még jobb kedvű ötletein a vasárnapi közönség még jobban mulatott, mint a finyásabb premiere közönség, amely válogatós az ötletekben. A nagy tapsoktól zajos estének ma is *Ledofsky* Gizella, a színháznak termetre kicsi, de tehetségre annál nagyobb szubrettje volt a hősnője, aki telve van eredeti ötletességgel, úgy hogy nem szorul rá még az olyan művésznőknél az utánzására sem, akik a legjelesebb minták után szoktak indulni, mint amilyen például — *Miss Hallon*. A fiatal művésznőnek ma este ismét kijutott a virágokból s ami nem éppen gyakori, a Magyar Színház igazgatója, *Beöthy* László, maga egy szép virágajándékban fejezte ki elismerését a kis művésznő iránt, aki színházának mindiárt az évad

elején ilyen jelentős sikert vívott ki. Az igazgató virágainak szalagjain a következő felirás díszelgett:

Nagy elismeréssel e kis virágot, — az igazgató igazgató, *Rózsahegy, Ráthonyi, Láng Etel, Sziklainé és Besenyey* a második előadáson is nagy hatással játszó társaságukat.

— **Városligeti Színkör.** A Népszínház kitűnő Gelbgieszer Ármija, *Németh* József, ma este a *Városligeti Színkör* publikumát kacagtatta meg. *Németh* a *Hollomiglanban* lépett fel és — mondanunk sem kell — a sikere a közhíznál méreteket messze fölülmulta. Jók voltak még: *Tarnay*, *Erdey*, *Borbély*, *Nyilassy*, *Bihari* és *Polgár*. *Németh* Józsefet minden fölönas után többször a lámpák elé taposolta a lelkes közönség, amely egészen megtöltötte az arénát.

— **A Várszínház renoválása.** A Várszínházat tudvaleg a nyáron alapos munkába vették s úgy külsőleg, mint belsőleg megcsinosították. A színpadon nagyobb átalakításokat végeztek, a nézőteret szintén tetszetőssé tették. A színházban az első előadást a jövő hónap elején tartják meg. A várbeliek ezután esznek az operai előadásoktól, mert ezután csakis drámai előadások lesznek, még pedig kétszer hetenként.

— **A kipiszegett Bellincioni.** A *buenos-ayresi* operaházban, mint külföldi újságok írják, a napokban nagy botrány esett. A közönség, amely elégedetlen volt a műsorral, *Bellincioni* Gemmát, aki *Manonban* akart fellépni, piszegezzel és nagy lármával fogadta a színpadra való kilépésekor, *Masqueroni* karmestert pedig egyenesen kifütyülték. A művésznő annyira sértve érezte magát, hogy mindjárt másnap a *Savoi* gőzösre ült és visszavitorlázott Európába. A *buenos-ayresi* újságok nagy megbotránkozással írnak az esetről.

— **Hírek a Népszínházról.** A Népszínház szombaton felújítja *Lecoq* kedvelt operettjét, a *Nap és Holdat*, mely a Népszínházban utoljára 1889. október 11-én került színre. A darabot új szereposztással adják: *Manolát*, *Pálmái* Ilka szerepét *Küry* Klára fogja játszani; *Hegyi* Aranka régi szerepét, *Beatrizet* játszza; *Tihanyi* szerepét, *Pikratesz* Kalakaras herceget *Kovács* Mihály; *Don Brazero*t *Raskó*; *Don Degomezt* *Szabó* Antal; *Csatai* Zsófi szerepét, *Fanchette* korcsmárosnét *Vidorné*; *Miguelt*, *Dárdai* szerepét *Kenedes* József. A többi szerepeket *Róza* Gizella, *Solymosiné*, *Lubinszki*, *Ujvári* játszza. — *Csatai* Zsófi, a Népszínház kitűnő komikai művésznője pénteken délután fog először fellépni *Fejér* Jenő és *Márkus* József operettjében, a *Betyárvilágban*. — A Népszínház 12. premiére bérletet hirdet s az első premiere szeptember kilencedikén, szombaton lesz, *Lecoq Nap és Holdjának* felelevenítése. Premierekre bérletet a Népszínház főpénztári hivatalában lehet délelőtt 10–12 óra közt. — A Népszínházban az előadások szeptember 4-étől, hétfőtől kezdve esti hét órakor kezdődnek.

— **Mascagni új operája.** *Milanóból* írják, hogy *Mascagni* befejezte *Alarcos* (*Masquere*) című új operáját. A dalmű, amelynek szövegét épp úgy, mint *Iris*-ét *Luigi Illica* írta, egy előjátékból és három felvonásból áll.

— **A Páros cipők a Scalaban.** *Mader* Raoulnek a *Páros cipők* balletje, amely Londonban már kétszáz előadást ért meg, a milánói *Scalaban* is színre kerül. *Mader* a *Scala* kerésére néhány új betétet komponál a *Páros cipők*khöz.

— **Szindarab — Dreyfusné.** Egy berni gyorsdrámaíró *Dreyfus*-nek az Ördögzigetről való visszatéréséről s a rennes-i tárgyalásról darabot írt, mely a múlt hónap végén Bernben már színre került. A szemfüles szerző darabjának a címe:

Madame Dreyfus

vagy

Visszatérés az Ördögzigetről.

— Szenciációs dráma 5 felvonásban. Írta: Salitz Leon. — (Negyedik kép: A rennes-i hadbírósg.)

A darabban *Jouaust* elnök, *Mercier*, *Roget* tábornokok, *Labori*, *Demange*, *Bertin*, *Lebon*, *Carrière* kormánybiztos, a hadbírósg tagjai s természetesen, akiket legelőször kellett volna említeni, *Dreyfus* és *Dreyfusné* asszony szerepelnek. Hogy a berni gyorsdrámaírók vol-e sikere is mekkora, erről, sajnos, nem emlékszik meg a hír.

— **Egy tüzérkapitány operettje.** Az idei színházi évadnak, mint értesülünk, egy nagyon érdekes operett-újonsága lesz, amelyet a budapesti helyőrség egyik katonatisztje, báró *Vodnanszky* Miksa tüzérkapitány írt. Az operett partitúráját a napokban mutatják be a Népszínház igazgatójának.

— **Verdi önéletrajza.** *Rómából* az az érdekes hír érkezik, hogy az agy *Verdi*, aki kijelentette, hogy több operát nem komponál, mégis dolgozik és pedig a saját életrajzán. A nagyérdemű mű közel van a befejezéshez.

— **Vidéki színészlet.** *Mátészalkáról* írja levelezőnk, hogy *Thury* Zoltán kitűnő színművét, a *Katonákat* tegnapi nagy sikerrel adta elő *Rakodczay* Pál kiváló erőkből álló társulata. *Udvardy* főhadnagyot *Morvai* Antal személyesítette, sok drámai erővel, *Anna* szerepében *Sékely* Renée, a társulat drámai hősnője nyújtott kitűnő alakítást, *Klárkát* H. *Novák* Irén, ez a kiváló talentummal mezdott fiatal mű-

vészno személyesítette, alakításával elragadva a nagy és intelligens közönséget. Jók voltak még *Gulyás* és *Rakodszay* igazgató. A társulat e hó 10-éig marad Mátészalkán, ahonnan Fehérgyarmatra megy.

MŰVÉSZET.

□ **Műtermekből.** Festőművészeink nagy része immár visszatért nyári tartózkodási helyéről és most a műteremben dolgozza fel a szabad természetben festett tanulmányokat. Ugy látszik azonban, hogy általában nem igen kedvezett az idő a művészeknek, legalább erre vall az a körülmény, hogy csak kevesen festenek *plein air* képet. Ilyet fest mindennek előtt *Kernstock* Károly, ez az izmos tehetségű művész. A nyár nagyobb részét Kis-Orosziban töltötte, ahol két pompás tájképet festett. Most a fővárosi műtermében dolgozik több arcképen. *Hegedűs* László a nyarat Madridban töltötte, ahol a kormány megbízásából lemásolta Velasqueznek *Moenipus* című festményét. A másolat gyönyörűen sikerült és bizonyára egyik disze lesz az alakítandó művészeti akadémia másolatárának. *Hegedűs* jelenleg egy szentképen dolgozik, amely Máriát ábrázolja a gyermek Jézussal. *Szenes* Fülöp nagyobb vásznat fest. Egy fiatal lábbadozó anya hatalmas tölgyfa árnyékában nyugvó ágyban fekszik. Előtte a dada az ujszülött gyermeket tartja. A kép háttérre remek park, melynek sűrű lombzata alatt messze ellátni. Hangulatos kép lesz és pedig a javából. *Szenes* igen sok és szép studiumot készített a képéhez. *Telcs* Ede, a kitűnő szobrász ugyancsak szorgalmasan dolgozott a nyáron. Majdnem egészen befejezte a III. Károlyt ábrázoló hatalmas szoborművét. Azonkívül gyönyörűen megmintázta a főpolgármesteri fogadóterem számára az álló órát, amely a garabonciás diákok ábrázol, amint egy sárkányon nyargal. Készített még két kisebb mellszobrot, melyet a téli kiállításon fog kiállítani.

□ **Szerelmes Faun.** Kiss György a *Szerelmes Faun* című művet a Szépművészeti Múzeumnak ajándékozta. A mester e kiváló alkotását a kormánybiztoság ideiglenesen a Kereskedelmi Múzeumban (Városligeti iparcsarnok) az éjszakai főbejáratnál helyezte el, hol a nagyközönség ezt naponként megsejmelheti.

FŐVÁROS.

(*) **A kimerő üzletekről.** *Hegedűs* Sándor kereskedelmiügyi miniszter leiratot intézett a székesfővárosi törvényhatóságához, a melyben kijelenti, hogy a kimerő üzletek, (korcsma, bormérés, sörház, pálinkamérés) az 1888. évi XXXV. törvényekkel csakis az üzletengedély elnyerésének a feltételeire nézve vannak kivéve az 1884. évi XVII. t.-c. rendelkezési alól; de azért ezek nem szüntek meg iparok lenni s így egyéb tekintetben ezentúl is az 1884. évi XVII. t.-c. hatálya alá esnek. Fölhívja ezért a miniszter a hatóságot, intézkedjék az iránt, hogy az említett üzletek alkalmazottait záros határidő alatt munkakönyvvél ellássák s az iparhatóságoknál bejelentessék. Az illető tulajdonosok kötelesek az alkalmazottakat (kivéve, ha 4 forintnál több napidíjat kapnak) a törvény alapján működő betegsegélyező pénztárnál bejelenteni.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **A családjog.** A *Magyar Magánjog* című nagy jogtudományi munka negyedik kötete *A családjog*, amely most jelent meg *Singer és Wolfner* kiadásában. Ebben a hatalmas kötetben megtaláljuk a jogászmindazt, ami tételen törvényeinkben, jogi irodalmunkban és bíróságaink gyakorlatában a családjogra vonatkozik. A nagy anyag tudományos rendszerbe van foglalva, e mellett elejétől végig világos, élvezetes a könyv előadása. A vaskos, több mint ezer lapra terjedő könyvnek éppen felét foglalja el jogtörténetünk korszakot alkotó tényének, a házassági jogról szóló 1894. évi XXXI. törvényeinknek tudományos feldolgozása. Ezt a részt részint a javaslat általános megokolásából, részint az igazságügyminisztérium 1892—95. évi működéséről szóló jelentéséből ügyesen összeállított történeti visszajelentéssel vezeti be a munka érdemes szerkesztője dr. *Fodor* Ármin, az igazságügyminisztérium kodifikációs osztályához beosztott törvényszéki bíró. Magát a törvényt családjogunk irodalmának régi jeles művelője, dr. *Jancsó* György egyetemi tanár dolgozta fel. Ugyancsak ő írta meg a házassági jog másodikat részének a házassági vagyoni jogot, természetesen tárgyalva különösen a hozományra és a közszerzeményre vonatkozó még érvényben levő régi jogszabályainkat és bíróságainknak e tekintetben kifejlődött gyakorlatát. A kötet másik részét dr. *Sipőcz* Lászlónak, a fővárosi árvaszéki elnökének, a szülők és gyermekek közti jogviszonyokról, a gyámság és gondnokságról és a gyámhatósági felügyeletről szóló terjedelmes mun-

kája alkotja. Ebben a részben van beillesztve dr. *Gadr* Vilmos igazságügyminiszteri titkárnak a családjogi tartási kötelesegről szóló rövid, de igen érdekes és alapos tanulmánya. A munka jelentékeny nyeresége jogi irodalmunknak és tagadhatatlanul hasznos, — ha nem nélkülözhetetlen. Különösen figyelemreméltó kiválósága a Fodor-féle családjognak, hogy a jogi kérdések, a törvények, a jogszokások tárgyalása nem viszi az értelmetlenség labirintusába még a laikust sem, jöllehet a mű minden tekintetben tudományos munka. A családjog füzve 9 ft 20 kr-ért, kötve 10 ft 40 kr-ért kapható, megrendelhető a *Budapesti Napló* kiadóhivatalában is.

HADÜGY.

× **Az angol csapatok Dél-Afrikában.** A transvaali köztársaság és az angolok között fennálló feszült viszonyok folytán a két fél katonai ereje fölötté fontos. 1899. január elején Dél-Afrikában két angol lovassági ezred, egy tábori üteg, egy hegyi üteg, egy hadmérnöki század és 6 1/2 gyalog zászlóalj állomásozott; jelenleg pedig a csapatok száma két tábori üteg, 3 vartüzér-zászlóalj és két egészségügyi osztállyal szaporodott, ezenkívül 2 tábori üteg és 2 gyalogsági zászlóalj utban van Dél-Afrika felé. Jelenleg az angoloknak úgy *Natalban* mint a *Capban* összesen véve körülbelül 10,000 főnyi hadsereg áll rendelkezésre. Azonkívül *Natal* még 1550 önkényes és 550 teljesen harcra képes csendőrséget állíthat fel. A *Cap*-gyarmaton Angolországának a rendes csapatokból kívül legalább még 1015 főnyi lovasított gyalogsága, 1200 csendőre, 7000 önkényese és 11 tábori ágyúja van, úgy hogy az összes, egy transvaali háború esetén azonnal rendelkezésre álló angol haderő körülbelül 20,000 harcosból is 40 tábori ágyúból áll.

Európai felfogás szerint e számok aránylag kicsinyek, tekintetbe véve azonban, hogy a transvaali köztársaság háború esetén alig 30,000 miliz-katonát bír felállítani, és hogy Angolországának módjában áll ottani hadseregét pótszállítások által folytatatosan megerősíteni, míg Transvaal csak saját korlátozott erejére számíthat, a két egyenlőtlen fél párbajának eredménye fölött kétség alig foroghat fenn. Jöllehet a *Buren*ek önállóságukért, sőt létükért fognak küzdeni, az angolok táborában pedig minden ideális lelkesedés helyett csak az önzés uralkodik. E század végén azonban az önzés éppen olyan hatalmas tényezője a tetterőnek, mint a hazafiasság. (C)

A csehországi hadgyakorlatok.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Reichstadt, szeptember 3.

Ő felsége ma reggel 7 órakor csendes misén vett részt a kastély kápolnájában és azután fél nyolckor a hadgyakorlatok megvitására a kastély udvarán felállított sátorba ment, ahol a hadgyakorlatok fővezetőségének tagjai, az összes tábornokok, vezérkari főnökök és vezérkari tisztok gyűlekeztek. A két óra hosszat tartó értekezleten báró *Beck* tábornoknagya, a vezérkar főnöke ismertette alaposan és szigorú tárgyilagossággal a két fél rendelkezéseit és azok végrehajtását. A legfőbb hadur maga is nem egy szakszerű megjegyzéssel vett részt a tanácskozásban, amelyekből kitűnt, hogy a legapróbb részletek iránt is tájékozva van. Végül ő felsége ismételte tegnapi köszönetét és elismerését mind a két hadtestnek helyes és szabatos vezetéseért úgy általánosságban, mint az egyes részletfeladatok végrehajtásában. Legmelegebb köszönetét fejezte ki az uralkodó báró *Beck* tábornoknagynak, a vezérkar főnökének, a gyakorlatok helyes és tanulságos szervezéseért és vezetéseért, valamint az összes vezérkari tisztoknak, döntő bíráknak, hadi tudósítóknak, valamint a fővezetőség összes közegének közreműködésükért.

Ezután ő felsége elutazott Reichstadtból, a lakosság lelkes ovációi közt, amelyek élénken tanuskodtak a lakosok hazaszeretetről, hűségéről a dinasztia iránt és arról, hogy bolmi irredentista igazságoknak itt semmi nyoma sincs. Az uralkodó, akit az uralkodóház itt időző tagjai kikísértek a pályaudvarra, bucsuzásakor több ízben élénk megelégedését nyilvánította egy a gyakorlatok lefolyása, mint a lakosság magatartása felett.

A csapatok egy része gyalog tér vissza a helyőrségekre, nagyobb részek vasuton. A tábori vasutosztályt *Lebl* vezérkari őrnagy vezetése alatt augusztus 31-én Böhmsch-Leipában állították fel; áll ez az osztály hat vezérkari századosból, a 8. és 9. hadtest kirendelt parancsnokaiból és az illető vasutak képviselőiből. Az aussig-telepti vasut Reichstadt és Böhmsch-Leipa állomásairól szállítják a 8., a csehországi északi vasut Böhmsch-Leipa és Haida állomásairól a 9. hadtest csapatait. Az udvari személy-

zetet és a fővezetőséget vívó vonatokon kívül a mai naptól szeptember 5-ikének reggeli 5 órájáig Reichstadtól 6. Böhmsch-Leipáról 34. Haidáról nyolc vonattal 1297 tisztet, 31.786 altisztet és legényt, 1705 lovat és 67 járóművet szállítanak, eltekintve a rendes személyforgalomtól, amelyet pedig a gyakorlatok nagy látogatottsága szintén igen megnövesztett. A részes vasutak e forgalom lebonyolításával oly pályán, melynek egy részét csak a múlt hónapban rekonstruálták, valóban derekas munkát végeznek.

Reichstadt, szeptember 3.

Ma délelőtt 11 órakor a kastélyban reggeli volt, mely után ő felsége kegyesen bucsut vett az uraktól és azután *Ferenc Ferdinánd* főherceg kíséretében a pályaudvarra hajtatott. Az utakon nagy közönség gyűlt egybe, mely lelkesült ovációkkal bucsuzott el az uralkodótól. Meghúzták az összes harangokat és a tarackok durrogása visszhangzott az utcákon. A pályaudvaron ő felsége elbucuzott a megjelent személyiségektől és különösen szívélyesen üdvözölte *Mária Terézia* főhercegnőt és leányait és *Rainer* főherceget. Déli 12 órakor ő felsége és *Ferenc Ferdinánd* főherceg elutazott.

Bécs, szeptember 3.

Ő felsége a reichstadti hadgyakorlatokról az idegen katonai attasék kíséretében ma este 10 órakor Bécsbe visszaérkezett és Schönbrunnba hajtatott.

Nyíltér.

(Az e rovat alatt közlötnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

Egyévi önkéntesek

legelőgánsabb és legolcsóbb egyenruhával felszereltetnek

Tiller Mór és Társa

cégnél

Budapest, Károlylaktanya.

kontrák császári és magyar királyi, görög királyi, szerb királyi, román királyi és porosz császári udvari egyenruha-szállítók, 6 es. és kir. fensége József főherceg, 6 kir. fensége György görög trónörökös, 6 kir. fensége luxemburgi nagyherceg udvari egyenruha-szállítók. **Sorozóköte.** Iesek hivatkozással e lapra, ingyen és bérmentve kapnak oly árjegyzéket, mely az egyévi önkéntesi jog elnyerésére vonatkozó **védőörvények**eket, **utalásokat** és **felajánlást** tartalmazza.

Angol uri divat különlegességek

raktára.

a modern igényeknek megfelelőleg

Váci-utca 4. sz. a. megnyílt.

Szántó János.

SPORT.

*. **Kerékpáros és atletikai verseny.** A *Sportvilág* szerkesztősége ma délután rendezte az idei őszi kerékpáros és atletikai versenyt a csömöri-uti versenypályán. Az esős, borús idő dacára szép számú közönséget vonzott ki a versenypályára az érdekesnek ígérkező kerékpáros és futó között tervezett match, ez azonban a futók visszalépése folytán csupán a kerékpárosok között dőlt el. Így a nagy közönség csupa érdeklően és sportszerűtlenül küzdelmeket szemlélte végig a bosszankodásának gyakori fitytyókban kifejezést is adott. A versenyek részletes eredménye a következő volt:

I. **Megnyitók kerékpáros verseny.** Első Fűspök Dezős B. T. K. Második Fürst Róbert V. K. K. Harmadik Wittek Gusztáv V. K. K.

II. **1/4 angol mérföldes gátfutás.** Első Bartay Oszkár O. T. E. Második Farkas Gyula M. U. E. Harmadik Kornay Árpád O. T. E. Idő 1 perc 5 másodperc.

III. **Főverseny (kerékpárosoknak).** Első Keszler Albert M. K. Sz. Második Baumler Ede Othton K. E. Harmadik Katzer Ödön K. K. E.

IV. **Diszkoszdobás.** Első Coray Artur B. T. K. Második Lenz Rezső O. T. E. Harmadik Buda Győző III. T. és V. E. Győztes 3015 cmt dobott.

V. **1609 méteres síkfutás.** Első Malcsiner Gyula Magyar Testgyakorlók Köre. Második Halmay József M. U. E. Harmadik Puri Béla M. A. K.

VI. **A Sportvilág nagy térlőnyversenye.** Első Schwarcz Hermann V. K. K. Második Dedits Ferenc V. K. K. Harmadik Bastyr Ernő K. K. E.

VII. **Kerékpárosok és futók közötti macs.** Táv 100 méter. A futók hiányában a verseny csupán kerékpárosok között tartott meg, mert a Magyar Atletikai Szövetség a futóknak nem engedte meg, hogy hivatásos kerékpárosok ellen startoljanak. Így első lett Mannó Miháides B. T. K. (kerékpáros.) Idő: 11 1/4 mp.

VIII. **1/4 angol mérföldes síkfutás térlőny verseny.** Első Bütz Sándor B. T. K. Második Jonas István M. U. E. Harmadik Klein Jenő T. K. Igen slány handicap.

IX. **Többüléses gépek versenye.** Első Keszler-Baumler—Manns-féle hármas. Második Móra—Schwarz—Papp—Fűspök-féle négyes.

„Az őszi meeting Alagon. Kevés lóval, de elég sok emberrel nyílt meg ma újra az alagi versenytér. Különös jelensége volt a megnyitó napnak, hogy aki sportman csak letört a budapesti nyári meetingen, az most mind itt huzódott meg az alagi totalizátor körül, itt próbálta aprópenzzel visszaszerezni azt a nagy pénzt, melyet a budapesti utolsó napok favoritjai elszedtek tőlük. Ez azonban csak részben sikerült nekik, mert amely versenyekben favorit győzött, ott alig volt valami kvóta, az outsider Gagarinra és Bokrosra pedig csak kevés ember fogadott. A nap legjelentősebb momentumai az volt, hogy az utolsó futásban az egyforintos tribün közönsége azt hitte, hogy Kreutzbruck visszafogta lovát, a favorit Monplaisirt és szándékosan esztette be *Bokrost* s ebben a meggyőződésben nagy abugolással vonult át a nagy tribünre, követelvé a verseny megsemmisítését. A tüntetők természetesen mind Monplaisirt fogadták. Tény ugyan, hogy Kreutzbruck nem sok energiát fejtett ki lovával utolsó pillanatban, ahhoz azonban nagy elfoglaltság kell, hogy jóhiszeműségét kétségbe vonják. Nem volt nagyon ügyes lovaglás, de *Bokros* győzelme még sem mondható irreálisnak. A tüntetésről a *Sportterület* a következő kommunikát közli:

A mai alagi futtatás utolsó száma után, melyet Geiszt Gáspár *Bokros*a nyert meg Okolcsányi főhadnagy Monplaisirje ellen, a kis tribün közönségének egy része behatolt a nagy tribün elé, s miközben Monplaisir lovát, Kreutzbruck főhadnagy ellen tüntetett, hangosan követelte a versenyigazgatóságtól Kreutzbruck lovaglása ellen a vizsgálatot és a verseny megsemmisítését. Minthogy azonban Monplaisir a cél előtt néhány hosszal már verte volt s *Bokros* realisan nyerte meg a versenyt, az Urlovasok Szövetkezetének igazgatósága nem látott okot a vizsgálatra, még kevésbé arra, hogy a verseny eredményét megsemmisítse. Gróf Batthyány Elemér megnyugtató szavai után a közönség nyugodtan oszlott szét.

A mai nap eredményeiről a következő részletes tudósítás számol:

I. Eladór verseny. Díj 1000 korona. Távság 1200 méter. Gróf Pejacevich A. Gagarinja (Tulajdonos.) első, Mr. Siltan Passableja (Krause) második, Miklós százados Aszfaltbetyárja (Tulajdonos) harmadik, azután Szemle, Ravasz II., Clou, Paulina. Itélet: könnyen fél hosszal első, 3 hosszal harmadik. Totalizátor: 5: 29. Helyrefogadások: I. 25: 54. II. 25: 76. III. 25: 37.

II. Rubel akadályverseny. Díj 1800 korona. Távság 4000 méter. Geiszt G. Presidentje (Kreutzbruck) első, Horthy J. Bendeguz (Krause) második, Mr. Two Fair Play II.-je (Abonyi) harmadik. Itélet: könnyen 3 hosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. Totalizátor: 5: 8.

III. Kisérleti akadályverseny. Díj 1500 korona. Távság 3200 méter. Mr. George Paul Foszlányja (Rosak) első, Geiszt G. Cica II.-je (Csompora) 2-dik. Itélet: Igen könnyen 1 hosszal nyerve. Totalizátor: 5: 9.

IV. Nono gátverseny. Díj 1500 korona. Távság

ság 2400 méter. Geiszt G. Roményje (Kreutzbruck) első, gróf Pejacevich Ohója (Abonyi) 2-dik, Mr. George Paul Esthajnalja (Miklós) 3-dik. Futottak még: Mari, Ágnes és Dilemma. Itélet: Könnyen 2 hosszal nyerve, 3 hosszal 3-dik. Totalizátor: 5: 12. Helyrefogadások: I. 25: 36. II. 52: 82.

V. Kétéves nyeretlenek eladórversenye. Díj 1200 korona. Távság 1000 méter. Lossonezy Gy. Des Grieuxje (Fros) első, Geiszt G. Áldása (Rosak) második, Mr. Wood Rejaneja (Korytko) harmadik, azután Limlom. — Itélet: Könnyen 3 hosszal nyerve, fejhosszal 3-ik. Győzést 1400 koronáért Geiszt Gáspár megvásárolta. Totalizátor: 5: 13. Helyrefogadások: I. 25: 32 és II. 25: 30.

VI. Szeptemberi díj. Díj 1200 korona. Távság 2000 méter. Geiszt G. Eotvosa (Gümöry) első, Okolcsányi főhadnagy Monplaisirje (Kreutzbruck) második, gróf Pejacevich A. Consortja (tulajdonos) harmadik, azután Lucifer. — Itélet: Küzdelem után 1 hosszal nyerve, 3 hosszal 3-ik. Totalizátor: 5: 37. Helyrefogadások: I. 25: 99 és II. 25: 34.

„Szegeden, mint táviratunk jelenti, rendkívül nagy közönség jelenlétében volt ma meg a kiállítási lóverseny. A nevezések részletes eredménye a következő:

Kiállítási díj. Díj 800 korona. Távság 2000 méter. Vojnich Sándor Aranya (tulajdonos) első, Tóthvárdy Ödön hadnagy Huszár II.-je (Tulajdonos) második, gróf Schönborn főhadnagy Vermese harmadik. Totalizátor: 5: 23.

Csongrádi díj. Díj 1000 korona. Távság 1400 méter. Dobó István Kacérja (Vecsernyes) első, gróf Spaur V. Dútyja második, Liphay B. Csalfája 3-ik. Totalizátor: 5: 19.

Államdíj. Díj 1300 korona. távság 2000 méter. Vojnich S. Dámája (Prónay főh.) első, Rohony Gida Tiszagyöngye második, gr. Schönborn Fr. Angelina Cisnerol harmadik. Totalizátor: 5: 17.

Szegedváros díja. Díj 600 korona. Távság 2000 méter. Gróf Pejacevich Apollónája (Guti) első, Dobó István Kacérja második, Dobó István Fonyó harmadik. Totalizátor: 5: 7.

Vadászverseny. Díj 1100 korona. Távság 5000 méter. Liphay Bála Déleceje II. (Szemere főh.) első, Tombácz főh. Alvajáró (tulajdonos) második, Jóny Nándor főh. Remény harmadik.

„Bécsi lóversenyek. A Freudenauban ma kezdődött meg az őszi meeting, egyik legérdekesebb versenyével, a nagy bécsi handicappal. A 15.000 koronás díj nyerve sem *Neni*, sem *Gonosz*, a két előzetes favorit, hanem a Budapesten is nyertes *Kissasszony*, s míg *Neni* legalább jó második tudott lenni Áldással holtversenyben, addig *Gonosz* teljesen rosszul futott. A nap egyik legeredetibb eseménye, hogy *Tündér*, az ősfavorit végre tudott nyerni versenyt, nem ugyan Pardonokkal és Galifardokkal, hanem *Juniuszal* és *Bereniceszel* szemben. A papír különben elég jól dolgozott az első napon: a győztes *Modort*, *Mirkót* és *Maxot* első helyen jelöltük, *Neni* és *Gecko* pedig jó második lett. A részletes eredmény a következő:

I. Wienerwald díj. Díj 3000 korona. Távság 2400 méter. Lederer Timárja (Hesp) első, Mr. Lin-

coln Juniusa (Rumbold) második, Baltazzi A. Bereniceje (Hyams) harmadik. Futottak még: Inländer, Tanagra, Dráva. Itélet: Könnyen 1½ hosszal első, 10 hosszal harmadik. Totalizátor: 5: 16. Helyrefogadások: I. 25: 122. II. 25: 46.

II. Újoncverseny. Díj 4000 korona. Távság 1200 méter. Dréher A. Cap Galloja (Smith) első, gr. Dégenfeld Inerovable (Wilton) második, lov. Wiener-Welten Icalu (Barker) harmadik. Futottak még: Villány, Savoyard, Inca, Sobri. Itélet: Küzdelem után fejhosszal első, 6 hosszal harmadik. Totalizátor: 5: 55. Helyrefogadások: I. 25: 54. II. 25: 34. III. 25: 44.

III. Nagy bécsi handicap. Díj 15.000 korona. Távság 1600 méter. Gróf Forgách Kisasszonyja (Park) első, gróf Sternberg Béla Áldomása (Hyams) és Egyedi Artur Nénije (Gilechrist) holtversenyben második, Mr. Wood Beauharnaise (Rumbold) negyedik. Azután Gonosz, Moring, Hängding, Dalfy, Menyecske, Fanny. — Itélet: Biztosan félhosszal első, holtversenyben második, nyakhosszal negyedik. Totalizátor: 5: 72. Helyrefogadások: I. 25: 110. II. 25: 92 (Áldomás), 25: 46 (Neni).

IV. Kétévesek eladórversenye. Díj 2000 korona. Távság 1000 méter. Mr. Duke Súdája (Hesp) első, Baltazzi A. Geckója (Barker) második, báró Königswarter Solaraja (Adams) harmadik, azután Winifred, Paquin. — Itélet: Könnyen félhosszal első, 4 hosszal harmadik. Totalizátor: 5: 33. Helyrefogadások: I. 25: 55. II. 25: 39.

V. Kétévesek handicapje. Díj 2000 korona. Távság 1000 méter. Gróf Kinsky Zs. Modorja (Gilechrist) első, Capt. George Vitzli Putzlija (Smith) második, gróf Karolyi M. Tiamója (Cleminson) harmadik, azután Alengon, Haricot, Golden lock, Balochard, Orkan, Wundermadi. Itélet: Könnyen félhosszal első, nyakhosszal harmadik. Totalizátor: 5: 41. Helyrefogadások: I. 25: 64. II. 25: 57. III. 25: 59.

VI. Eladórverseny. Díj 2000 korona. Távság 1100 méter. Jankovich Gy. Mirkója (Adams) első, Wahrmann R. Darietteje (Wilton) második, Zangen J. Balekja (Cleminson) harmadik. Itélet: Biztosan egy hosszal nyerve, egyharmadik harmadik. Totalizátor: 5: 7.

VII. Kétévesek versenye. Díj 2000 korona, távság 1000 méter. B. Üchtritz Zs. Maxja (Sharpe) első, B. Barkányi A. Kontárja (Wilton) második, Dreher A. Tippu Tippja (Smith) harmadik. Futott még Hardly. Birói itélet: könnyen két hosszal első, fél hosszal harmadik. Totalizátor: 5: 9, helyre 25: 30, 25: 31.

„Bonavista. A híres kisbéri apaló, *Donavista*, a negyedik helyet foglalja el Angliában a nyertes apalók között. Iradéka ez idén 8608 font sterlinget (200.000 koronát) nyertek versenydíjakban. Előtte csak *Orme* szerepel 33.038, *Sensation* 13.632 és *St. Simon* 12.186 font nyereséggel.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Új táblai elnök. Mint az Ügyvédek Lapja értesül, a győri kir. tábla elnökévé Rettel Jenő kuriai kisegítő bíró fogják kinevezni.

§§ Az új büntető ügyviteli szabályok. A bíróságok büntető ügyviteléről szóló, 1892. évi október

REGÉNY.

Grubbe Mária.

(23)

— Dán regény. —

Irtá: JACOBSEN J. P.

Tükörsima, hideg és tiszta, semmi nesz nem hallható, csak a buborékok pattannak el a sötét nádas között. Az első szerelem tarka emlékei, nyüzsgő álomképei ennek a második szerelemnek erőitlen, gyenge hullámaiba veszték el.

Szerette-e Frederik Ulrikot? Vagy talán inkább annak a varázsvesszőnek tartotta, amelylyel a dicsőség és az élet örömeihez vezető kapukat lehetett kinyitni? Végső sorban talán a pompát szerette s nem Frederiket.

Néha úgy volt, hogy Frederiket szereti. Ha az ölében ülve, Daphnis és Amaryllisról énekel neki szerelmes francia dalokat, miközben elmélázva pengette citeráját s vőlegénye vállára hajtotta fejét, olyan édes, olyan szerelmes szavakat sutogott a fülébe, hogy nincs az az igazi szerelem, melynek édesebb volna a sutogása. Gyengéd érzelmek könnyei gyűltek szemébe, olyan könnyek, amiket csak a szerelem szelíd bánata képes kicsalni a lel-kükből. Avagy ezek a könnyek is a régi emlékek kiépült hangulat könnyei voltak s csak a tüzes vér és a finom hangok hatása csalta ki őket? Mert ha nem így volt, akkor honnan magyarázható az, hogy gyakran, nagyon gyakran, mikor egyedül volt s mikor képeztet belefáradt a tündöklő képek festésébe, egyszerre reménytelenül, fáradtan bámult maga elé s olyan nagyon elhagyatottan érezte magát? Vagy tán azt is a szűzi szemérem teszi megokoltá, hogy a napvilágnál oly kevés szava volt vőlegényéhez s hogy oly nagyon takarékos volt a szerelmi enyélgés-

sekkel? Talány leányos félelem volt az is, hogy bizonyos gunyos mozdulattal utasította el néha Frederik Ulrikot, mikor csókot kért tőle, vagy szerelmi esküvővel akarta rábírní, hogy a szerelmesek örök kérdésére igennel feleljen.

*

Egy augusztusi délutánon Frederik Ulrik és Grubbe Mária lóháton mentek végig a Sund homokos partján.

Dél előtt esett az eső, a nap magasan állott a vizek felett s a messzeség kékeszürke felhői közül halk dörgés hallatszott.

A két lovas gyorsan haladt előre. Megértük a karmazinszín ruhába bujtatott lakaj lovagolt. A kertek mellett vágtattak el, amelyek sötét fái közül a még zöld almák kandikáltak elő, aztán a királyi halászház előtt, az enyvfőző udvara előtt haladtak el, ahol a füst, mint valami szürke oszlop szállt felfelé. Tréfáltak, nevettek, mosolyogtak...

Aztán letértek az útról, s az erdei úton Overdrup felé vágtattak, onnan pedig az overdrup tó felé vették útjukat. Nagy, lehajló águ fák árnyéka látszott itt a vízben, a partokat buján fedték el a növények, a száraz avar pedig barna foltokat képezett a földön. Fent a levegőben, a fák ágai között ezernyi szunyog repkedett; egy pillanatra megvillantak a pillék veres szárnyai, aztán tovább repültek, oda, ahol a napsugarak hosszú pásztákbán szóródtak a fővényre. A bóztól a kacsák gágogása hallatszott, amott túl a vadgalambok bugtak a hársak alatt.

Megállították lovaikat s lassan a vízbe léptek, hogy a lovak megmoshassák poros lábukat s szomjukat csillapíthassák. Mária megérezte a gyeplőszárat, kezében hosszú faág volt, melynek leveleit egyenként szaggatta le s egyiket a másik után dobálta a vízbe.

— Vihar lesz — mondta aztán s figyelmesen nézett a felhőkre.

Akkor menjünk vissza — tanácsolta Frederik Ulrik.

— A világért sem — felelt Mária s hirtelen nagyot ugrott lovával.

Lépesen haladtak most a tó körül az utig, a nagy erdő felé.

— Azt szeretném tudni — mondta Mária, mikor újból érezte az erdei levegőt — azt szeretném tudni, — aztán elhallgatott s ragyogó szemmel nézett fel a zöldelő lombokra.

— Mit szeretnél tudni, szívem?

— Hogy az erdei levegőtől nem bolondulnak-e meg a különben épeszü emberek? Hány-szor szaladgáltam én már a lindumi erdőben, egyre beljebb a sűrűbe! Szinte elszédültem a jókedvemtől, úgy énekeltem, hogy megfájdult bele a fejem és összeszedtem minden virágot.

Összeszedtem s újra eldobtam, beszélgettem a madarakkal, daloltam nekik — aztán egyszerre valami félelem fogott el, valami oktalan remegés — olyan szerencsétlen, olyan boldogtalan voltam s ha az ágak recsenését hallottam, borzongás szaladt végig a testemen s még a magam hangja is megfélemlített. Nem érezte te még ilyent?

Mielőtt azonban Frederik Ulrik felelhetett volna, Mária valami vig pattogó dalt kezdett énekelni, miközben egyet ütött a lovára, amitől az nagyot szökött s vágatva ment végig egy keskeny erdei úton, ahol egymásra hajoltak az ágak. Nem is hallgatott Frederik Ulrik kiáltására, a korbácsot pattogtatva s ment előre a paripa, mint a nyíl. A tajték fehér foltokat képezett lobogó ruháján, a puha erdei föld kétoldalt szét-freccsent a ló lába alá, a magas füvek pedig bökölva, megsemmisülve hajoltak meg előtte.

Hirtelen megszűnt a lódobogás, a bokrok nem zörögtek: Mária a síkságra ért. Két oldalt valóságos falat alkottak a fák, melyek felett a haragos, kergetőző felhőkkel borított ég látszott. Előtte a sötét, kékesfekete, ködös Sund vize csillogott. Megrántotta a gyeplőt, a fáradt állat hirtelen megállt. Frederik Ulrik mellé ugrott s szintén megállította paripáját.

(Folytatása következik.)

hó 22-én kibocsátott igazságügyminiszteri rendelet 1906. évi január hó 1-től kezdve hatályát veszti s annak helyébe új ügyviteli szabályok lépnek életbe, melyeknek szövegét a hivatalos lap mai száma közli. Az új ügyviteli szabály tíz fejezetre oszlik s az általános rendelkezésekről, a vizsgálóbírákról, a vádtanácsról, a vádtanács, a törvényszék s az esküdt-bírók elöljárásáról, a főtárgyalásról, a főbíróságról, a törvényszéki irodák kezeléséről, a büntető járásbírósi ügyviteléről, a kir. táblák és a Kuria ügyviteléről, a felügyeletről s ellenőrzéséről szól. Az új ügyviteli szabályok azokat a változásokat tartják szem előtt, melyeket az új bünvádi eljárás okoz.

§§ **Kirabolt járásbíró.** A bécsi lipótvárosi járásbírószék székényeit tegnap valami jámbor betörő sorra felfeszegte. Össze-vissza hántha az iratokat és kikutatta a szögbe akasztott irodakabátok zsebeit. Miután szomorúan konstálta, hogy a diurnisták irodakabátja sem különb, mint az, amelyben vasárnaponként a Praterben feszelegnek, utolsó refugiumképpen kinyitotta az íróasztalát. Két szópóka, egy tolltiszító nyúláb, egy sorvezető, meg egy lénia volt benne. A sarokban azonban három egyfrintos is volt.

Ebből az ügyből csak egy tanulság van s ez az, hogy a bécsi járásbírószék ezentúl nyitva hagyhatja a helyiségeit. Csak nem akad olyan csási, aki betör!

§§ **Vitás elvi kérdés.** A Kuria polgári tanácsai szeptember 15-ik napján délelőtt 10 órakor a diszterben teljes ülést tartanak, melyben megvitatás és eldöntés alá kerül a Kuria polgári felülvizsgáló tanácsának 1899. évi június 8-án tartott ülésében fölmerült következő vitás elvi kérdés: „Azokban az esetekben, amelyekben a kir. törvényszék mint föllebezési bíróság a tanukat közvetlenül hallgatja ki, vagy az eskü alatt kihallgatott felet vallomására megesküti, a föllebezési tárgyalásról felveendő jegyzőkönyvet a tanu, illetve az esküt tett fél által alá kell-e írni, avagy elégséges, ha az 1893. évi XVIII. törvények 48. §. 5. pontja értelmében a tanu, illetve fél aláírását mellőzve, csupán a tanu vallomásának, illetve az eskü alatt kihallgatott fél nyilatkozatának ezredménye felvéteket? Előadók: Horváth Kálmán, a magy. kir. Kuria bírja.

TÁVIRATOK.

Bern, szeptember 2. Montheolt francia követ, a ki tegnap éjjel meghalt, tegnap Contrexevillebe akart menni egy havi gyógyhasználatra, a csütörtökről

péntekre virradó éjjel azonban szélhűdés érte és meghalt, a nélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna.

A norvég zászlótörvény.

Krisztiania, szeptember 3. Az *Aftenposten* jelentése szerint, a norvég minisztertanács elhatározta, hogy a zászlótörvényt átküldi a külügyminiszternek, hogy az idegen hatalmakkal jegyzékben közölje.

Transvaal.

Johannesburg, szept. 2. (Reuter) Money penny, a „Star” kiadója ellen elfogatási parancsot adott ki, eddig azonban sikerült a letartóztatás elől elrejtőznie.

Pretoria, szeptember 3. (Reuter.) Tegnap adták át az angol képviselőnek a transvaali kormány választ Chamberlain javaslatára. Hír szerint Transvaal válaszában kijelenti, hogy hajlandó Angliával a javasolt értekezleten tárgyalni, azon az egész választási rendszert kifejtetni és ellenjavaslatokat fontolóra venni. Most már nagyobb a kilátás a válság békés megoldására.

Hajótörötték.

New York, szeptember 3. *Charlestoni* távirat szerint a *Drot* norvég bárka legénysége közül egyedül életben maradt két matróz, Andressent és Tomesent, a *Woodruf* gőzös hozta Charlestonba. A bárka kapitánya és 12 matróz odaveszett. Az életben maradtak borzasztó szenvedéseken és nélkülözéseken mentek keresztül. — A *Drot* Pascalongóból Buenos-Ayresbe akart menni és augusztus 11-én hajótörést szenvedett.

Napirend.

Naptár. Hétfő szeptember 4. — Római katolikus Rozália sz. — Protestáns: Rozália. — Görög-ország: (augusztus 23.) Farkas vt. — Zsidó: Elul 29. — A nap két reggel 5 óra 8 percek. — Nyugszik este 6 óra 17 percek. — A hold két éjjel 4 óra 25 percek. — Nyugszik délután 5 óra 34 percek.

A miniszterek nem foglalkoznak. Nemzeti múzeum: Temesvártörzsi tóra, nyitva délelőtt 9-órától 1-ig. Többi tárai 1 korona belépő díj mellett megtekinthetők.

Iparművészeti múzeum zárva. Technológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9-12-ig és délután 3-5-ig.

Közelkedési Múzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9-12-ig és délután 2-6-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9-1-ig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye nyitva délelőtt 10-1 óráig.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9-1-ig. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Állandó kiállítás, kereskedelmérettel múzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9-12-ig és délután 3-6-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar házi-ipar központi bazár, Kerepesi-ut 22. I. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakkönyvtár, Kerepesi-ut 20. szám alatt, délelőtt 9 óráig 12-ig és délután 3-6-ig. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 óráig 12-ig.

Szórakozó helyek.

A Hódolói díszfelvonulás. Eisenhut Ferenc óriási körképe, látható Városliget, Andrássy-ut végén, reggel 9 óráig este 5 óráig. Belépő díj 50 krajcár, gyermekjegy 30 krajcár.

Állatkert nyitva egész nap. Somossy Múlató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Folies Caprice. VI. Révay-utca 18. Naponta 6-nyes műsor.

Os-Budavára. Új szeptemberi variété műsor.

Circus Henry. Naponta változatos műsor.

Páris szálloda. Váci-körút. Éttermek. Elegáns kávéház. Látványosság: Bachus-pince.

Fehérlő szálloda. Kerepesi-ut 15. Kifűző konyha. Naponta zene.

KÖZGAZDASÁG.

Az Osztrák-Magyar Bank állása, mint Bécsből jelentik, augusztus 31-ikén a következő volt: Bankjegyforgalom 689.535,000 frt (+ 22.245,000 frt); ércérték-készlet 509.502,000 forint (+ 1.458,000 frt); váltótárca 189.053,000 forint (+ 21.676,000 forint); lombard-üzlet 22.954,000 frt (+ 251,000 frt); adómentes bankjegytartalék 32.400,000 frt (— 23.093,000 frt).

Gyümölcsszállító vagonok az államvasutaknál. A gyümölcsstermeléssel foglalkozó közönség állandóan panaszkodott, hogy terméseiket bármily óvatossággal csomagolják be, mire azok rendeltetési helyükre érnek, nagy részüket használatatlanná teszi. Hegedűs Sándor kereskedelmiügyi miniszter most egy kecskeméti tanár tervei szerint gyümölcs- és szőlőszállítására alkalmas vasuti kocsikat készített.

Liszt. Árak 100 kgkint, Budapesten, elegysúly tiszta súlyként, számkostul. Kötelezettség nélkül.

Buzalisz:

	0	1	2	3	4	5	6	7	7½	8
14.20	13.60	12.90	12.20	11.80	11.60	10.90	9.30	7.50	6.—	—
Finom korpa:	Goromba korpa:									
	4.10									

Budapest és Környeke.

Büdekerszerü utmutató a magyar fő- és szék-városban és környékén. Idegenek és helybeliek számára. A főváros és környéke kimerítő térképpel. Irta: PALÓCZI LIPÓT. Ára csinos piros vaszonkötésben 80 kr.

Tartalma: Érkezés és elutazás. Pályaudvarok. Szállodák. Butorozott szobák. Étkező helyiségek: bor- és sörházak. Borozók. Kávéházak. Cukrászboltok. Bérkocsik. Elektromos vasut. Helyi érdekű vasutak és omnibuszok. Csavargások. Helyi gőzhajók. Budai gőzszikló. Svábhegyi fogaskerekű vasut. Hordárók. Posta, távirat, telefon. Rendőrség. Konzulátusok. Színházak. Múzeumok, cirkuszok stb. Panorámák. Hangversenyek. Egyéb nyilvános mulatságok. Népművelők. Kórházak. Fürdők. Kiválóbb üzletek. Látnivalók és gyűjtemények betűrendes jegyzéke. Budapest megtekintése egy, két, három stb. nap alatt. Budapest általános ismertetése (topográfiai, politikai, statisztikai, műveltségi s gazdasági tekintetben). Budapestidegenforgalma. Budapest története (dióhéjban). Margitsziget. Budapest környéke. A budai hegység a) Svábhegy és Zugliger, b) Lipótmező, Hármashatár-hegy, Hárshegy. A főváros pesti oldalának legközelebbi környéke. Budapest távolabbi vidéke s nagyobb kirándulások. Az ősszegek előzetes bekielése esetén bérmentve küldeték.

Megrendelhető: a „BUDAPESTI NAPLÓ” kiadó-hivatalában Budapest, József-körút 18.

Megay

Bohéme-törtéje a legjobb torta! 1 frt 25 kr. beküldése után Megay Róbert cukrász Miskolcon, megküldi önnek bérmentesen. Kapható Budapesten: Szenes Ede és. és kir. udvari szállító és Szimon István uraknál. Budán: Gaizler Béla, udvari szállító. Aradon: Ring Zsigmond, Fejér Gyula. Nyitra: Aitner Ferenc. Szombathelyen: Kikáker Kálmán. Fehértimonon: Stefanovic János. Nagyváradon: Kádár János. Debrecenben: Geréby utóda uraknál.

Zálogházi

cédulákat veszek.

Eladok

13 latos ezüst evőeszközöket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, hálalakat, táleakat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 ft 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőeszközöket 138 fttól kezdve, és vász-laszték mindennemű ezüst műtörvő tárgyakban, arany felfiláncok kö-löggóval, grammja 85 kr., masszív arany gyűrűk 2 ft 40 krtól, tula remon-toir órák 6 ft.

Grünberger Armin

Béla

örököséi Budapesten,

IV., Városház-tér 9., I. em. 23

Harisbázár.

Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen.

Ménési csemege

szőlő nemesfajai rózsá, valamint legfinomabb kevert arad-hegy aljai csemegefaják 5 kgrmos postakosaránkint bérmentve bármely állomáshoz — 2 ft 30 krtól kapható — utánvét mellett Ring Zsigmondnál Aradon.

85 százalék

pénzlelő mindenféle sorsjegyre: Jászai, Bazilika, magyar, osztrák olasz városok-rezsorsjegyekre olcsó kamatokra 3-6 hónapra: WOHL, bankkijelölben osztálysorsjegyekkel Budapest, V. Blanka-fő.

Sztraka-Tannin-

csokoládéja mindenféle hasmenést rögtön megszüntet. Kapható gyógyszertárakban.

Térképek, utmutatók.

Kirándulóknak, turistáknak, a fővárosba kerülő idegeneknek nélkülözhetlen:

Budapest és környéke. Budapesti utmutató a fővárosban és környékén. A főváros és környéke térképpel. Irta: Palóczy Lipót. Ára piros vaszonkötésben 80 kr. A mai Budapest. Emlék és utmutató a fő- és szék-városban. Számos képpel és egy nagy, színes tervrajzzal. Szerkesztette Kahn József. Ára 1 frt. Budapest tervrajza. Kimerítő, pontos tájékoztató Ára 30 kr. Ugyanaz színezve, a főváros nevezetesebb épületeinek és emlékműveinek szép nyomású képpel. Ára 50 kr. Budapest kirándulási térképe. A főváros és vidékének turista-térképe. Pompás, színezett, kitűnően használható térkép. Készítette Hatsek Ignác. Ára 50 kr.

Irodáknak, iskoláknak és egyéb intézeteknek, valamint magánosoknak kitűnő szolgálatot tesznek:

Hatsek Ignác. Magyarország nagy vasúti térképe. A legújabb adatok nyomán. Ára 4 frt. Vásznonra huzva 8 frt. Gaebler-Chervén: Magyarország nagy fali térképe Ára vásznonra felvonva 9 frt 50 kr. Európa nagy fali térképe. Vásznonra felvonva Ára 13 frt 80 kr. Hatsek Ignác. Magyarországi és Magyarország összes megyéiről, a jellemző népszokások, viseletek, a megyebeli nevezetességek, ipari- és közgazdasági főbb termények színes képekben való feltüntetésével. Ára 81 térképpel együttvéve, diszkótesben 12 frt. Megrendelhető:

a „Budapesti Napló” kiadó-hivatalában, József-körút 18.

Magyar Könyvtár.

Szerkesztő: Radó Antal. Eddigi számaiban a következők

színműveket közli:

Aischylos. A lálnéolt Promethéusz. Ford. Zilahi Károly Bevezetéssel ellátta Tóth Rezső. (27. szám.) Byron. Manfred. Fordította Ábrányi Emil. (23. szám.) Braccio. Don Pietro Caruso. Verga. Parasztiécsület. Ford. Radó Antal (80. szám.) Cavallotti. Énekek éneke. Dramolett. Ford. Radó Antal (53. szám.) Giaccosa. Borus szerelem. Ford. Radó Antal. (89. szám.) Dumas Sándor. A kaméliás hölgy. Dráma 5 felv. Ford. Szemere Attila. (15. szám.) D Maurier-Potter. Trilby. Színmű 4 felv. Ford. Fáy Béla. (9. szám.) Ibsen. A népgyűlölet. Színmű 5 felv. Ford. Vikár Béla. (41. szám.)

A társadalom támaszal Színmű 4 felv. Ford. Lázár Béla (123. sz.) Jókai Mór. Helvia. Dráma 5 felv. (58-59. szám.) A fekete vér. Színmű 5 felv. (72. szám.) Katona József. Bánk-bán. Bevezette Beöthy Zolt. (1 sz.) Kisfaludy Károly. A kerkök. Vigjáték. Bev. Beöthy Zolt. (52. szám.) Molliere. Dandin György. Ford. Hevesi Sándor. (31. sz.) A főváros. Ford. Hevesi Sándor. (71. szám.) A botanálta doktor. Vigj. 3 felv. Fordította Gabányi Árpád. (114. sz.) Murai Károly. Huszárszerelm. Vigj. 2 felv. (51. szám.) Murger-Barrière. Bohém-élet. Színmű 5 felv. Fordította Radó A. (29. szám.) Rovetta. A becselének. Színmű 3. felv. Ford. Radó A. (18. szám.) Sardou és Najac. Vájunk el. Vigj. 3 felv. Ford. Fáy Béla. (25. szám.) Shakespeare. A szent-Ivánjál kiadom. Ford. Arany János. (20-21. szám.) Iskolai kiadás. Shakespeare. János király. Ford. Arany János. Iskolai kiadás. (106-108. sz.) Shakespeare. Hamlet. Ford. Arany János. Iskolai kiad. (109-112. sz.) Sophokles. Antigone. Fordította Kemenes Kempf József. (84. szám.) Schiller. A messinai menyasszony. Ford. Várad Antal (43. szám.) Tóth Kálmán. A király házasság. Vigj. 3 felv. (38. sz.) Verga. Parasztiécsület. Fordította Radó Antal. (80. szám.)

Megrendelésnél elég a füzet számát jelezni. Egy-egy füzet Ára 15 kr. Minden füzet egyenként kapható. Az ár beküldése után a füzeteket bérmentve küldi a „Budapesti Napló” kiadó-hivatala, de megszereshetők minden hazai könyvkereskedésben is.

„Budapesti Napló” kiadó-hivatala,

do megszereshetők minden hazai könyvkereskedésben is.

Eppen most jelent meg!

Peterdi Sándor

Jepte leányai

és egyéb

ELBESZÉLÉSEK.

Megrendelhető:

a „Budapesti Napló” kiadó-hivatalában

József-körút 18. sz.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ. Szünet.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi szeptember hó 4-én.

Medea.

Kezdet 7 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi szeptember hó 4-én.

Lili.

Énekes színmű 3 felvonásban. Írták: Hennequin és Millaud. Fordították Fái J. Béla és Evva Lajos. Zenéjét szerzte Horváth.

Személyek:

Plinhard	Szirmai	Bouzinourt	Szabó
Batellere	Lubinsky	Bouzinourt	Siposné
Hypotheso	Kovács	Amelie	Küry K.
Bompan	Horváth	Antoine	
René	Raskó	Victorine	Vidorné.

Kezdet 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi szeptember hó 4-én.

A férj vadászni jár.

Bohózat 3 felvonásban. Írták: Georges Feydeau. Fordította: Mihály József. Kezdet 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi szeptember hó 4-én.

Harmadik szöveg.

Tilos a bemenet.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Írták: Mérei (Merkel) Adolf. Zenéjét szerzte: Huszka Jenő. (Rendező: Szilágyi Vilmos. Karnagy: Fekete József.)

Személyek:

Bogár	Rózsahegy	Viki	Ledovszky
Gál	Dzséri	Mártha	Szilassi
Adél	Bilkei	Boross	Ráthonyi
Eszter	Láng	Vizsga	Kardos,

Kezdet 7 1/2 órakor.

FŐVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.

a Krisztinavárosban.

Hétfő, 1899. évi szeptember hó 4-én.

A dolovai nábob leánya.

Kezdet 7 órakor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Hétfő, 1899. évi szeptember hó 4-én.

A színpadok varázsa.

Énekes bohózat a színpadok életéből 5 képben a magyar színpadra alkalmazta Szirmai Imre. Kezdet 7 órakor.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

0-Budán.

Hétfő, 1899. évi szeptember hó 4-én.

Sulamit, Jeruzsálem leánya.

Keleti opera 4 felvonásban, 7 képben. Írták: Goldfa den David. Zenéjét szerzte: Davidsohn Emanuel

Személyek:

Monaoh	Radó S.	Abigail	Kápolnai
Sulamit	Kövesyné	Zigantang	Tukoray
Absolon	Ezrekó	Ezriel	Tarján

Kezdet 7 1/2 órakor.

Ős-Budavára.

Ma hétfő, 1899. évi szeptember hó 4-én.

Európa szenzációja

Camille Ober.

Belépődíj este 7 óráig 30 krajcár, azután 50 kr.

Mérsékelt árú belépőjegyek a dohánytőzsdékben kaphatók.

A színi előadásokhoz ingyen páholy- és zártszékek.

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérlo.

A mulató 16 fokra szellőztetve van.

Kezdet 1/2 9 órakor, vége 12 órakor.

Ma szenzációs sikere a szeptemberi műsornak.

Mr. Fred Hermann

Jongleur akrobata (Phenomenalis mutatvány). Az eredeti Barrison nővérek (Inga és Gertrud) angol énekes táncosnők a Koldusnők duettben. Mr. Jean és Md. Emmy Crasse hangszer-átutazók. Listers Smart Cyclists Mondaines. — Olly—Joly chanteuse excentric legjobb a maga nemében, Constanterky csoport kéz, fejantipodák és ikarius művészek. Mdle Alice Berley nemzetközi énekesnő, ugymint az ujjonnan szerződött magyar és német opera és bohózat társulat.

Előleges jelentés: kedd, szeptember 5-én La belle Miss Dajó világhírű amerikai énekes táncosnőnek első fel lépte az ő szenzációs jelenetében.

„A lepkeébredés.”

Jegyek elővételben kaphatók Weiss A. Nagy dohánytőzsdéjében Károly-körút 26.

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18. sz.

Die Champagnernympe.

Leitner H.-től.

9 órakor. Ezt megelőzi: 9 órakor.

RENNES.

Részlet az évszázad legnagyobb komédiájából.

!!Legolcsóbb és legjobb szakácskönyv!!

Szegedi új szakácskönyv legújabb (4.) bővített kiadásra: Szekula Teréz. Ára 2 forint helyett.

csak 1 forint 50 krajcár.

Megrendelhető a

„Budapesti Napló”

kiadóhivatalában.

József-körút 18.

Magyar Minta-Tejtelep

Részv.-Társaság

Budapest, VIII., József-körút 41.

légmentesen

elzart palackokban házhoz szállít:

Tisztított és pasteurizált teljes tejet, Gyermektejet sterilizálva. Gyomor- és tüdőbetegeknek való tejet, Oukor nélküli tejet, Kefirt, Soxleth-készülékhez való tejet, Édes savót, Pasteurizált habtejszint, Pasteurizált kávétejszint.

A megrendelők pontos címet: utca-, ház-, emelet- s ajtószámát kérjük.

Telefon: Dr. Hainiss, Dr. Pécsi.

TELEFON: Dr. Hainiss, Dr. Pécsi.

Budapest egyedi szakszerű intézet.

„HATTYU”

Gőzmosóda és művasaló-intézet Budapest, VII., Óvoda-utca 19. sz.

Elvállal legkezebb kivételre fehérnemű mosást és vasalást magánosok, szállodások, kávék, vendéglők és üzletek részére. — A n. b. közönség szíves pártfogásáért esd

Vízeli megrendelések pontosan a kisméretű szakszerű intézetnek.

Sebestyén és Társa A mosás minden kem. vegyszerek nélkül történik.

Erős Sándor építész Budapest, VII., Dessewffy-utca 10.

ajánlja szabadalm. 5-8 cm. vastag

GYPSEMENT

GVALASZFALAIT és fűdémeket

bármely feszítéskorban, melyeket nagy fővárosi épületekben kiváló sikerrel alkalmaztak. Ezek csekély súlyúak, bármely alkalmazhatók és tűzmentesek. Elvállalnak akár külön, akár egész építkezések tervezésével és felépítésével együtt. Köszönetképpen k szívesre és eddig készített munkák bemutatására ajánljuk

Egyévi önkéntesek

elegánsan és olcsón felszereltetnek.

Spitz Bernát

elsőrangú egyenruházati intézetében, a legmagasabb cs. és kir. udvar szerződött egyenruhákészítője és szerb kir. udvari szállító

BUDAPEST,

V., Fürdő-utca 7. szám.

Sneidig egyenruhákat

készít

BLUM SÁNDOR

Budapest,

Váci-utca 12. szám.

Az összes tanintézeti

Iskolakönyvek

legolcsóbban nagy választékban kaphatók

SZILÁGYI BÉLA

antiquar könyvkereskedésében

Károly-körút 26. szám.

Uyanett egyetemi, gimnáziumi, reál vagy polgári iskolai tankönyveket a legmagasabb áron készpénzért veszik meg.

Újabb szépirodalmi művek jegyzéke:

Ágai Adolf: Husz elbeszölés. Igaz történetek. Ára 2 frt 40 kr.

Gabányi Árpád: A művészetnyomorultjai. Regény. 2 kötetben. Ára 2 frt 40 kr.

Graza György: A halál örültjei. Regény. Ára 1 frt.

Jakab Ödön munkái: Árgirus. Tündérmese. A M. T. Akadémiától Nadasdy-jutalommal kitüntetett pályamű. Góré Lajos fénynyomása képeivel. Remek diszkótésben Ára 5 forint.

Falu. Elbeszölések. Kinnach László rajzaival. Ára füzve 2 frt, diszkótésben 2 frt 80 kr.

Komédiák. Vig elbeszölések. Tull Ödön rajzaival. Ára füzve 2 frt, diszkótésben 2 frt 80 kr.

Mosdóssy Imre: Az üllősiek végnapjai. Regény 2 kötetben. Ára 2 frt 40 kr.

Árva szerelem. Regény 2 kötetben. Ára 2 frt 40 kr.

Radó Antal munkái: Giacomo Leopardi összes lírai versei. Kiadja a Kisfaludy-Társaság. Ára 1-80, diszk. 2-40.

Dalok és történetek. Eredeti versek. Diszkótésben 1-80. Alfred de Mussetből. Műfordítások. Diszkótésben 1 frt 50 kr.

Megrendelhetők (egyszerre megrendelve havi részletfizetésre is):

a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában. József-körút 18.

KRÓNIKUS

Viszketeg, mindenféle sömör, ótvár, bőrhámlás, test-, kéz-, lábizzadás ellen orvosilag ajánlatik az Erényi-féle „Ichtiol-Salicil”, mely ezen bajokat a test bármely részén alaposan gyógyítja. Használati utasítással Ára 3 korona.

„MAKACS”

Csusz, köszvény, derékfájás, hasogatások, szakgatás, szúrás, mál-, lép-, gyomordaganat ellen biztos készítmény az Erényi-féle

„NERVIN”

Postán megrendelhető: Erényi Béla gyógyszer-tárából Szabadszállás 5. (Pestmegye). Budapesti főraktárak: Török József, Király-utca 12. Dr. Budai Emil, Városház-tér. Dr. Egger, Váci-körút 17.

Major I. Gyula

zene- és énekekadémiája

VII., Akácfa-utca 63. és V., Váci-körút 42.

Negyedik évfolyam.

Beiratások mindkét helyen naponta.

Szeplőt, májfoltokat

és az arc mindenféle tisztatlanságát hogy nyom nélkül eltüntessük, használjunk szigeti hatyus-crémeket szigeti hatyusappannal és mozdóvizzel egyetemben. — Egyszerű készítője Övr. Buzáth Máronné gyógyszer-tára M. Sziget. Főraktár: Török J. gyógyszer-tára Király-utca 12.